Ч. 112 (14.361). Львів, четвер 21. травня 1936. Poсztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504.060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 223-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Військо обсадило палестинські залізниці.

ЛЬОНДОН, 20. 5. ПАТ. Британське військо стереже та конвоює всі залізниці. На кожному грузовому самоході, що їде з Єрусалиму до Яфи, сидить один вояк на переді, один ззаду; також на півночі краю поліція та військо патролює дороги.

Згідно з приписами про винятковий стан карають вязницею до 4-ох літ за виріб або ношення штилетів.

СТРАЙК І ЦИВІЛЬНИЙ НЕПОСЛУХ.

ЄРУСАЛИМ, 20. 5. ПАТ. Ґенер. страйк та кампанія цивільного непослуху триває, хоча кампанія цивільного непослуху триває, хоча рацію, якщоб на постійне здійснили плян тимчасової пристані для жид. іммігрантів біля Тель Авіву. Між арабами та робітниками, що хотіли вернутися до праці, дійшло до бійок.

Вістка про дозвіл на приїзд для 4.500 жидів дуже роздратувала арабів; вони вбили у сутичці одного жида.

НЕ ХОТЯТЬ СЛІДЧОЇ КОМІСІЇ.

ЄРУСАЛИМ, 20. 5. ПАТ. Як араби так і жиди ставляться неприхильно до заповідженої міністром Томасом комісії для досліджения недавніх випадків у Палестині. Араби закидають предсідникові комісії прихильність для жидів. Жиди твердять, що комісія непотрібна, бо не можна вже відкликати права жидів до кольонізації Палестини

Італійці видалили апостольського візитатора Абісинії.

ПАРИЖ, 20. 5. ПАТ. Італійська влада наказала апостольському вікарієві н. пралатові Жароссо покинути Абісинію.

О. Жароссо має тепер 80 літ. До Абісинії прибув перед 50 роками з прал. Тореном. Оба місіонарі з трудом дістали дозвіл замешкати в Абісинії та з великим напруженням мусіли боронитися від ворожого їм коптійського духовенства. Після смерти о. Торена о. Жароссо продовжував його працю та провадив у Гаррарі захист для прокажених з цілої Абісинії. О. Жароссо мав велику пошану у Гайле Селяссіє та підтримку уряду; в цілому краю був дуже популярний.

РИМ, 20. 5. Авас. Урядові круги потверджують вістку про видалення о. Жароссо, французького громадянина за „ворожі виступи" проти Італії. Ніяких вияснень щодо заміта проти о. Жароссо італ. влада не дає.

НЕ ТАК БАГАТО.

РИМ, 20. 5. ПАТ. Італійські урядові круги признають, що в Адіс Абебі розстріляли чимало грабіжників, яких зловили на горячому вчинку, але число розстріляних куди менше, як це подають закордонні часописи, що говорять про сотні розстріляних.

УБИВСТВО МІСІОНАРЯ.

ХАРТУМ, 20. 5. Райтер. У східній Абісинії вбили німецького місіонаря Міллера. Абісинська влада з Горе вислала на місце злочину військовий відділ, щоб спровадити вдову по вбитому та другого місіонаря.

ПАРТИЗАНІВ НЕМА?

РИМ, 20. 5. ПАТ. Як подають тіж урядові круги, всякі поголоски про появу сильних партизантських відділів неправдиві. Змоторизовані італійські кольони — як кажуть італійські урядові інформації — не стрічають ніякого збройного спротиву абісинців.

БУДУЮТЬ ШЛЯХИ.

РИМ, 20. 5. ПАТ. Міністерство кольоній предложило Мусолінієві плян будови доріг в Абісинії, а саме: Омаґер — Ґондар — Дебре Табор — Дессіє (650 км.); Дебра Табор — Дебра Маркос — Адіс Абеба (850 км.); Ассаб — Дессіє (500 км.) та Адіс Абеба — Джімуна (300 км.). Опісля переведуть будову доріг Адіс Абеба — Аллята — Неґеллі — Дольо (1100 км.). Для переведення тих робіт повстало спеціяльне технічне бюро, яке підлягає віцекоролеві.

Веґіб Паша остерігає Анґлію.

КАІРО, 20. 5. Авас. Ґен. Веґіб Паша, б. дорадник раса Насібу заявив, що в Абісинії є ще рівна племен здатних до боротьби, які не хотять погодитися з втратою незалежности. В інтересі Анґлії є помогти Абісинії, бо до двох років Мусоліні матиме добру армію з 1,500.000 абісинців, якою зможе заатакувати Судан.

Ґен. Веґіба Пашу завернули з палестинської границі тому, що його документи не в порядку.

ЛЬОНДОН, 20. 5. ПАТ. Відгуком ревеляцій Ідена про пол. Льопеза буде інтерпеляція лейбуристів у палаті громад проти військового аташе італ. амбасади.

II. ІНТЕРНАЦІОНАЛ ДОМАГАЄТЬСЯ САНКЦІЙ.

БРЮССЕЛЬ, 20. 5. ПАТ. Соціялістичний „Ле Пепль" оголошує резолюцію II. Інтернаціоналу, що домагається утримання протиітал. санкцій до часу, аж Ліґа Націй відзискає свій авторитет.

Епільоґ повстання в Іраку.

РОМАНІТА, 20. 5. ПАТ. Під наглий суд поставили 40 жидів з Баґдаду, що потайки продавали зброю повстанцям в романітській окрузі. Їм усім грозить кара смерти. Відкіля походила перепачкована зброя, ще не викрили.

БАҐДАД, 20. 5. ПАТ. З великими почестями поховали двох іракійських летунів, що згинули в боротьбі з повстанцями.

Американська Ліґа Націй.

ВАШИНҐТОН, 20. 5. ПАТ. Появився проект творення Американської Ліґи Націй, що співпрацювалаб з женевською і заступилаб панамериканську унію та доктрину Монро.

50-тисячна міліція в Австрії.

ВІДЕНЬ, 20. 5. Авас. Канц. Шушніґ викінчує проект закону про організацію добровольчої міліції, який проголосить найближчого тижня. Міліція малаб 30 до 50.000 членів, залежно від напливу добровольців; командувалиб нею старшини федеральної армії. Ліквідація інших військових організацій вимагає удержавлення продукції зброї та муніції.

КУПУЮТЬ ЛІТАКИ.

ВІДЕНЬ, 20. 5. ПАТ. Начальник Горішньої Австрії взиває населення взяти участь у закупі ескадри боєвих літаків як дару для армії, що стоїть залогами на терені Гор. Австрії.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Ідея проти ідеї.

З приводу нового комуністичного скандалу у Львові.

Львів, 20. травня 1936.

Подаючи позавчора коротку хронікарську вістку про „зїзд лівих авторів з цілої Польщі" у Львові, ми зазначили наприкінці, що „в усій організації імпрези видно було стиль і впливи комуністичних режисерів". Показується, що це первісне окреслення було ще дуже делікатне. Сьогодні той зїзд творить загальну тему розмов у Львові, як подія дійсно скандалічна. На іншому місці друкуємо з цього приводу заяву українських соціялістів: вже сам факт, що як генеральний речник українських „працівників культури" виступав — п. Пелехатий, свідчить найкраще про характер тієї „культурницької" імпрези. Врештою, самі аранжери оголосили у польській пресі заяву, що їх підвели: надули їх просто комуністи, які скористали з нагоди, обсадили зїзд своїми людьми та перетворили його у большевицьку маніфестацію, на якій кидали громи і на фашистівський уряд у самій таки Польщі і на... УНДО, Просвіту й Рідну Школу, „по трупах яких" п. Пелехатий гадає дійти до „пролетарського" раю. А щоб ніхто не мав уже ніякого сумніву щодо характеру тієї історії, то учасники відспівали III. Інтернаціонал. Це ділось частинно у салі Торговельної Палати, частинно у тій самій салі Великого Театру, в якій недавно заборонено грати другий раз „Запорожця за Дунаєм", з огляду на небезпеку для польського культурницького характеру тієї станиці. Як себе сьогодні почуває чільний публіцист санаційних часописів, член Польської Академії Літератури п. Ржимовський, що теж приїхав на те свято „культури", — не знаємо. Зате „каценяммер" напевне огорнув комуністів, які мають право затирати руки, хвалитися своїм організаційним спритом і виказуватись новим доказом, як скрізь проникають їхні впливи.

І це останнє — річ найсуттєвіша. Ніхто не такий тупий, щоб усю лівицю, всіх противників фашизму й націоналізму та всіх звеличників пацифізму утотожнювати з комуною. А проте це вже безспірний факт, доказаний не тільки цією останньою — врештою самою у собі мізерною львівською подією, — що міжнародня ліберальнотична й соціяльна лівиця, міжнародній словесний пацифізм і та якась мліява псевдо-філянтропія, що гуртується у різних міжнародніх організаціях, дає чудове поле для попису комуністичним агентам і ячейкам, які використовують їх для своїх цілей. Адже це вже сьогодні аксіоматичний факт, що саме верхівка французької Ліґи Оборони Прав Людини з ЕрІотом, Жідом і Ромен Роляном підготовила не тільки психологічний ґрунт, але й безпосередні можливости для французько-совіт

ського пакту. Правда, був час, коли та організація виступала в обороні українського населення у Польщі; але не було ні одного випадку, щоб вона одним словом напятнувала те, що діється з українцями, грузинами, білорусами — у Совітському Союзі! Не було випадку, щоб та організація заступилась за якимось українцем, вивезеним до Берези Картуської, але польська філія тієї організації порушила всі пружини в обороні одного „лівого" діяча-жида, якого до трьох днів з Берези випустили. Всі ті міжнародні кола, які так палко обурюються на гітлеризм, на фашизм, на націоналізм, на расизм, на визиск капіталістичного світа й на табори примусової праці, — сліпі й глухі на большевицьку аракчеївщину, на міліони жертв ҐПУ й Соловок, на криваві підбої не півдиких Абісиній, а країн, що своєю культурою високо перевищують культурний примітивізм Московщини. Ексклюзивізм гітлерівської літератури й науки викликує обурення. Але творення навіть „марксівської математики" протестів не викликує. Снобізм, який просто знуджений західною цивілізацією та який захоплюється совітською „симфонією фабричних свистків" так само, як колись захоплювався романтичними оповіданнями про петербурських медведів білого царя і циганськими романами, — той снобізм є черговим чудовим союзником свідомої, продуманої і на зимно реалізованої комуністичної пропаганди.

Ця пропаганда втискається сьогодні всіми щілинами: недільний виступ у Львові каже здогадуватися, що комуністи кидають вже тактику обережно просмикуватись та нахабно пхаються вже з розпростертими прапорами. У квітневих заворушеннях у Львові здвигали на Казимирівській вулиці прецизні барикади під проводом вишколених спеців, 1-го травня виступили у Варшаві під гаслом „спільного фронту", в неділю Інтернаціоналом освячували „незалежну культуру". Нічого їм дивуватися: правильно вичувають, що саме на *цьому* терені мають знамениту почву. Чи це значить, що тут зажалий відпір дає їм державна адміністрація? Поліції ми ніколи на нікого не кликали й тепер не кличемо. Навпаки, гадаємо, що нелеґальний характер комунізму, як підпольної течії, сприяє поширенню його. І коли ще істнував леґальний Сель-Роб, ми завжди твердили, що тільки свобідне *суперництво ідей* може перемогти комуністичну ідею, і що *цією ідеєю є тільки національна ідея.* Те саме твердимо й тепер. Але й тут починається заковика: замісць зрозуміти, що комунізм у Східній Галичині (і на Волині) може згинути *тільки* у зударі з українською національною ідеєю, — *польська сторона відсуває українців з протикомуністичного фронту боротьби, що його хоче виповнити виключно польськими силами, які жили і далі живуть протиукраїнськими тенденціями.* Не будемо завертати до ославлених відозв з приводу львівських подій. Але ось маємо обширну передову статтю „Дзєнніка Польського" з 19. ц. м. на цю саму тему п. н. „Покласти край комуністичній акції". Покласти край тій акції радить автор статті п. Черенський двома способами: 1) рішучою ліквідацією (себто репресіями влади), і 2) „створенням у польському громадянстві Львова осередків, які творили би рішучий протикомуністичний фронт і паралізували спроби большевицької агітації однаково у масах, як і серед інтеліґенції".

Розумування тутешніх поляків таке: польське громадянство мусить протиставитись власною акцією проти комуністичних впливів у своєму нутрі; колиж ті впливи звійдуть до громадянства українського, то полякам це не шкодить, навпаки може й поможе: бо комунізм сам собою розкладе й ослабить український організм, а репресії влади проти тих українських комуністичних ячейок докончать решти. Та позірна льоґіка має одну слабу сторінку: українців є у Східній Галичині та взагалі у прикордонній східній полосі Польщі *забагато,* — так багато, що їх *нікими іншими заступити не можна.* І напір III. Інтернаціоналу на ту частину Польщі йде з огляду не на польське громадянство, бо нервами польського організму є Варшава та шлеський і лодзький басейни, тільки *з огляду на українців і на польсько-український спір.* І небезпека для Польщі не походить з комунізуючих польських інтелектуалістів, тільки *від збольшевичення українських мас.* Акція адміністраційних чинників? Що вдіяла акція тих чинників проти радянофільства Сельробу, як довго самі українці не перемогли на фронті боротьби в усіх наших установах і товариствах, і як довго самі російські комуністи не перетягнули струни своєю протиукраїнською політикою в УССР та не відштовхнули від комунізму галицьких мас, у нутрі завжди патріотичних?!

І сьогодні комунізм пхається до нас під патріотичними гаслами. Викривати комуністичні ячейки, розрізнювати крикунів від діячів та слова від замірів, це може вдіяти тільки власний український громадянський апарат. І перемогти нову атаку комуністичної дурійки зможемо тільки *через скріплення українського національного елементу, через скріплення українського національного дорібку.* Такі історії, як війна з шапками неприємної форми, як заборона походів „Лугу", щоб „не дразнити" польських патріотів, як раптова ревність при засновинах конкуренційних для Маслосоюзу молочарень, як вічне зберігання москвофільського вожака на становищі державного комісаря у найстаршій українській національно-культурній установі, як зберігання далі цілої відомої шкільної системи, — врешті „громадянськими" протестами проти оснування українського університету у Львові, такими історіями комунізму у Східній Галичині, у країні з більшістю українського населення і на території, на якій сьогодні зосереджується увага червоної Москви, — не вдасться викорінити.

На перехрестю господарських шляхів.

В останніх потягненнях польського уряду в обороті девізами, золотом і товарами з закордоном дехто добачує акт ліквідації господарського лібералізму (до речі дуже вже обкроєного) і перехід до „плянової господарки" в повнім того слова значінню. Варшавський „Курєр Поранни" стверджує це радикально. Він пише м. ін. „Не можна дивитися на контролю девіз, як на тимчасове зарядження. Є це покінчення з одною господарською системою і започаткування системи іншої." Не без вдоволення зазначує цей лівосанаційний орґан, що згадана „інша система" — це „*пляновість*". Девізовий декрет знівечив всі основи, на яких досі стояла економічна політика Польщі.

Такі міркування перечать очевидно офіціяльним заявам про тимчасовість реґляментації девіз і звязаної з тим реґляментації товарообміну з закордоном. Може належать вони навіть до „господарських сплетень", що їх на днях так дуже поборював на дискусійному вечорі в „Т-ві торговельних представників" у Варшаві заступник директора кабінету мін. скарбу п. Я. Раковський. „Господарські сплетні" назвав він „єгипетською заразою", що гнобить тепер у Польщі економічну людину і витворює нестерпну атмосферу.

Та треба підкреслити, що сплетні множаться в міру зросту непевности. Тому слушно один із дискутантів др Е. Розе, редактор „Пшеґльонд-у

О. ПРИСТАЙ. 27

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

Було це в Скрентоні в 1910. році. По Йордані я ходив зі свяченою водою по хатах моїх парохіян. А що в Америці чоловіки, старші діти, а часто й жінки йдуть удень на роботу, святив я хати вечором, коли всі були вже вдома. Зайшов я з дяком до одного парохіянина. Отворивши двері до „руму" (кімнати), побачив там чудний образ. По цілій підлозі був розложений ріжноманітний крам, а над ним стояв жид. Спершу я знітковів і замісць заспівати „Явился еси днесь вселенній", запитався жида, що робитимемо. Бо знав, що жиди не менше бояться свяченої води, ніж „трефної" солонини... Я звернув йому увагу, що святитиму хату. А жид весело заявив мені:

„Ну, чому би ви не мали кропити? Кропіть, кропіть і мій крам! Але моцно, може бізнес піде ліпше!..."

Чи пішов йому бізнес ліпше від покроплення, не знаю, бо я не здержувався там. Мусів продовжувати мій „бізнес", себто дальше йти зі свяченою водою. Але мабуть у цей спосіб жид прихилив собі наших людей. Мовляв, він справді „свій чоловік", що навіть на далекій чужині говорить по нашому й не цурається нас...

•

Жиди були такі самі люди, як і ми грішні. Але вони багато краще розуміли своє діло. Фізично були здебільша слабші від наших земляків, зате своєю головою переростали наших „хлопських силачів".

Між українськими патентованими „оборонцями працюючого люду" не знайшлося ніодного, що без демагогічного підхлібства вияснив би щиро правдиву суть народньої сили. Чейже слон є багато сильніший від людини, а проте йде в її тенета і служить їй. Якщо між нами хтось порівняв би силу нашого багатоміліонового народу зі слоном, то своєрідні патріоти моглиб його назвати народнім зрадником.

Невелике число жидів опанувало сьогодні майже ввесь світ. В їх руках опинились найбільші підприємства, банки, велитенські універсальні магазини, фабрики, біржа і т. д. Навіть на Конгресі національних меншин у Женеві дня 13. липня 1926. р. на шістьох референтів три були жиди. Тому нехай ніхто не дивується, що я так широко розписався про жидів.

З МИНУВШИНИ МУРИНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ.

Де існує невільництво, там не може бути свобода,
а де є свобода, там нема місця для невільництва.

Ч. Соммер.

Щоб зрозуміти характер і вдачу американських муринів або як їх звуть — неґрів, слід передовсім познайомитися з їх предками, що жили у властивій муринській вітчині — Африці. Звідтіля багато з них викорінили колись і перевезли за океан, де вони мусіли звикати до зовсім інших природних і соціяльних умовин життя.

Африка, це третя частина світу з пісковими пустинями, смараґдовими оазами, пралісами, буйною ростнею, безліччю диких звірів і племенами, що від споконвіку цупко тримаються свого примітивного способу життя.

Під впливом рівникового сонця мають первісні мешканці Африки темне тіло. В одних воно бронзове, у других червонаве, в третіх зеленкувате, як сталь, а в інших наче вуголь.

Знаємо, що мурини ходять майже зовсім нагі, їдять городину, овочі, рибу, мясо, деякі африканські племена людоїди, взагалі їжею не дуже турбуються і не роблять собі ніяких запасів.

У муринів, на лоні казково величньої природи й залишених на власні сили в боротьбі з хижими звірюками, витворився своєрідний світогляд і справді оригінальний побут. Мурин власним досвідом здобуває те все, що людина потребує знати. Ті мурини, що безпосередньо ще не відчули на собі впливів білих людей, відзначаються зворушливою і подиву гідною чеснотою, для европейця часто незрозумілою. Подорожник Ф. Нансен оповідає, що виїзджаючи з одної муринської оселі, кинув у кущі старий, зужитий ремінний пояс. По кількох днях, коли він був уже далеко в дорозі, дігнав його мурин і приніс йому той згублений ремінь. Винагородивши його, Нансен знову викинув непотрібний йому ремінь. Але за тиждень мурин другий раз прийшов з ремінем. Тоді треба було ремінь закопати. Наче на злість, випорпав його пес із землі, а мурин наново зявився з ним. Врешті не залишалося нічого іншого, тільки ремінь спалити.

Муринські звичаї дуже суворі, особливо супроти жінок, що взагалі відіграють тут малу ролю як невільниці своїх чоловіків. Їх обовязком є привести на світ якнайбільше дітей, виплекати й виховати їх та працювати, щоб їх чоловіки могли вигідно жити. Мурин має стільки жінок, скільки мав змогу купити собі. В котрого батька більше доньок той багатший, бо їх продає майбутнім чоловікам. За гарну дівчину платить муринський юнак її родичам 10 кіз, 5 овець, 5 рушниць, 20 деревляних крамарських скринь, 100 „голов" тютюну, 10 капелюхів, 10 дзеркал, 5 коциків, 2 тузини тарелів, рум, одно крісло й кота. Куплена муринська жінка не сміє навіть їсти разом з чоловіком. Вона їсть з дітьми осторонь і тільки ті недоїдки, що він залишив. Чоловік має повне право над своєю жінкою; може її втопити в ріці або кинути на жир диким звірюкам, якщо вона була йому невірна або відпала від серця.

Муринські племена мають своїх начальників і князів. Рік тревас в них всього шість місяців; щороку мурини влаштовують тризну по своїм покійнім князі.

Біля морських берегів є більші муринські оселі, де вже віддавна розвивається торговля з европейцями. Їм продають мурини кокосові горіхи, банани, кору з ґумового дерева, слоневу кість, золото, діяманти, тощо.

(Далі буде.)

господарчого" домагався, щоби уряд в обличчі далекойдучих господарських подій докладно і ясно поінформував населення, яка є його господарська програма, яким шляхом він думає дальше йти у своїй господарській політиці.

Коли приняти, що напрямні, які зясував згадання вже вище державний достойник п. Раковський на дискусійному вечорі, є напрямними уряду, то — здавалося би — нема докищо мови про повну ліквідацію господарського лібералізму. Він підкреслив нпр. потребу лібералістичного нахрамку у приводі сирівців (з деякими вимками), продовжування акції, яка підсилювала би приватну підприємчивість (а до цього треба чейже відповідної свободи ділання!), тощо. Однак читаючи всі точки програми п. Раковського, доходите до такого окреслення теперішньої господарської політики Польщі: це пляновість зі збереженням тільки деяких „pozorów" лібералізму. Польський уряд не хоче станути виразно на плятформі „плянової господарки", хоч примушуваний господарськими і позагосподарськими моментами на ділі щораз більше втискає господарське життя у рямці строгої рекляментації. В тому мабуть тайна, чому уряд не деклярується прилюдно в усіх господарських замислах. Але це знову не причиняється до „розброювання громадянства з фальшивих наставлень", хоч це вважає п. Раковський важним засобом до відпруження занадто вже насичевої непевністю господарської атмосфери.

В. Н—вич.

Всі дороги ведуть до Москви.

До чого прямує політика митрополита Дениса.

Весною ц. р. у Ню Йорку відбувся зїзд російських національних організацій Америки. У президії його брали участь православні архиєпископи Віталій, Адам та епископ Макарій; засідання зїзду відбувались у соборі Чесного Хреста. Цей зїзд між іншим приняв резолюцію в справі „переслідування російської (sic!) православної церкви у Польщі", яку переслав на руки митрополита Дениса. З приводу цієї резолюції виленське консервативне „Слово" помістило статтю під наголовком „Перша ластівка". У ній автор-поляк, полемізуючи — річ самозрозуміла — з тезою про переслідування православної церкви у Польщі, всеж таки признає, що нема диму без вогню та з огляду на велике значіння проблеми церкви у державі радить усунути всі недомагання у тій справі. Тим більшою несподіванкою була реакція самої митрополії православної церкви на цю резолюцію російських національних організацій в Америці. Пресові органи митрополії оголосили ось такий лист митрополита Дениса, що він його вислав до міністра віроісповідань разом з відписом цієї резолюції:

„Дозволю собі висловити глибоке та щире невдоволення з приводу провокаційної акції, зазначуючи, що справу тієї резолюції я внесу на порядок дня надзвичайної сесії Св. Синоду, що її скличу в найближчому часі. Цим шляхом я хотів би для загального відома прилюдно заманіфестувати гарячу відданість державі Автокефальної Православної Церкви у Польщі та спростувати безчесні інсинуації".

Польська преса просто з почуття пристойности промовчала цей сензаційний виступ митрополита Дениса. Зрештою для людей західньо-католицької культури цей крок митрополита Дениса занадто вже з іншого світу. Адже саме тепер папа римський суспендував самого примаса Франції за те лише, що він у своїм спорі з одним прелатом звернувся і до світських чинників. Est modus in rebus. Не вільно перетягати струни навіть у вияві... льояльности. Думаємо, що чейже становище редактора Мацкевича зі „Слова" більш патріотичне, ніж митрополита Дениса. Справді варто би застановитись над тим, які наслідки може мати для держави і для церкви та політика, що її в останніх двох роках так переборщено акцентує варшавсько-російська митрополія.

Тут треба підчеркнути той знаменний факт, що найбільше маніфестує свою просто неприродну відданість урядові саме архипастир і духовенство тієї Холмської Єпархії, де церковна справа найболючіша. Адже це на Холмщині ще донедавна поверх 100 церков стояли замкнені, з повибиваними вікнами та подіравленими дахами. Можливо, що їх тепер уже менше, бо деякі з тих занедбаних святинь вже розвалились. Навіть частина польської опінії, напр. „Польсько-Український Бюлетин", у свому часі домагалась, щоб ті зачинені церкви віддати православним. Пречиста ще й інша обставина: духовенство на Холмщині нині складається у більшості зі священиків, галицьких москвофілів, що зрадили свою прадідну віру впарі з національним ренегатством. І ось ті саме „батюшки" в обличчі замкнених церков ухвалюють на соборчиках постанови про те, щоб митрополит Денис „благословив" відправляти Службу Божу в державні і національно-польські свята по польськи.

Радів з приводу цієї постанови краківський „Ілюстрований Курієр Цодзенни", раділа і більшість польської преси. Тільки дуже досвідчений і розумний редактор „Oriens"-у, езуїт о. д-р Урбан, правдоподібно іронічно підсміхався, а хто зна чи й не журився, як справді віруюча людина. Бож певно знав він, що саме у тому Томашеві, де приняли цю „знамениту" постанову про православну Службу Божу у державній мові, парохіяни цілими місяцями бойкотували ті богослуження, що їх відправляв ініціятор постанови, колишній галицький москвофіл і теперішній православний „благочинний" (декан).

Журився станом релігійного життя у православній церкві і князь Радзівіл, бо життя розкрило йому очі на те, про що не хочуть знати ті, які хотілиб розірвати релігійний і національний момент у душі і одиниці і народу. Саме в Олиці, осідку ординації кн. Радзівіла, збезчестили тріюмфальну арку, що її збудували були на приїзд епископа Полікарпа. А цей епископ чейже справжній українець і лише зблизько звязаний був з ґрупою посла П. Певного. Сам орган волинської духовної консисторії сумовито признає, що підчас пастирської візитації цьогож українського епископа церков у горохівському повіті в багатьох селах дуже мало селян зібралося на його привітання. А якаж то сензаційна подія для глухого волинського села приїзд епископа, тимбільше, що в деяких селах не було епископа від 40 літ! Проте мало було селян. Підчас свого обїзду Волині на весні 1930 р. також і українські посли з Галичини могли ствердити, що в деяких селах на Службу Божу, особливо в державні свята, приходить до церкви лише священик, дяк і паламар. Від того часу ще більше зріс комунізм, а безбожництво стає все активніше, не лише на Волині, але й на Холмщині і Поліссі.

Було би ще пів біди, колиб усі церковні „безчинства" можна було звалити на комуністів. Ні, в Почаєві демонстрували своє незадоволення з вищої церковної влади, особливож з митрополита Дениса, не комуністи, а глибоко віруючі люди, що з церковними процесіями зі всіх закутин Волині прийшли до Почаєва. Демонстрували саме на ювилейних торжествах митрополита Дениса... Ювилят-митрополит боявся тоді навіть показатись на очі делегації, що зявилась до нього під проводом поляків-послів. Не міг би й тепер митрополит у деяких моментах приїхати до своєї пастви на Холмщині, хоч там вид зачинених церков підсилює ще релігійне почуття та невтралізує частинно безбожницьку пропаганду комуністів. Побоявся митрополит Денис, але вже з почуття сорому прийняти делегацію столичного духовенства, що хотіла звернути йому увагу на погубність для церкви його теперішнього політ. курсу. Чейже все частіше бувають випадки, коли селяни не пускають до церкви новопризначених їм священиків, коли підпалюють парохіяльні будинки, зневажають священиків та навіть убивають. У 1935 р. були три такі жертви серед духовенства на Волині. Все те свідчить про глибокий розстрій православного церковного життя у Польщі.

Тому слід би застановитись над тим, чи ще сповняє в державі свою ролю православна церква. Ще важніше задуматись, кому виходить на користь цей розстрій. Щодо комунізму, то тут справа ясна. Але хто збиває політичний капітал на психічній реакції, головного ядра православної маси? Адже більшість тієї народньої маси — малосвідома релігійно і національно. У тієї маси сучасна церковна політика, що змагає до розриву між релігійним і національним життям, коли не зроджує комунізму, то безперечно притуплює і одно і друге почуття. А тоді голосніше бренить у душі таких людей підсвідомий релігійний, національно дещо здеформований інстинкт. Нема сумніву, що цей інстинкт каже масі звертати очі на Схід, він відзивається, як гін та зов до обєднання з тою спільнотою, яка істнувала перед світовою війною, себто з цим самим Сходом. Звідси ясно, що чим темніша буде під національно-релігійним оглядом ця народня маса східних „окраїн" Польщі, тим більше буде користи з цього для росіян з їх мріями про „єдіну, неделімую Русь".

Рішуче твердимо, що розстрій церковного православного життя одиноко лежить в інтересі росіян. Тому й не вагаються йти навіть на найбільшу власну компромітацію в очах мас московсько-патріотичні чинники, що захопили в свої руки церковно-адміністраційний апарат. Не є випадком, що це все відбувається власне на Холмщині, в епархії митрополита Дениса. Чейже відомо, що митрополит Денис є найбільш російським патріотом зі всіх православних епископів. Рівнобіжно з цим московські патріоти в духовних ризах переборщеними маніфестаційними виявами ультральояльности думають закріпити надалі свої дотеперішні домінуючі позиції в церковній організації. Іншими словами: хочуть зберегти церковну організацію для майбутньої Росії.

Так ото ріжними дорогами все прямують до... Москви.

Культурно-господарські відносини на Підкарпатті.

Посол чеського парляменту п. *Ю. Ревай* з Ужгороду завитав 21. квітня і 12. травня на сходини Українського Педагогічного Товариства, а 13. травня ц. р. на сходини Т-ва Українських Інженірів у Празі, де виголосив незвичайно цікавий виклад на вище згадану тему. Пос. Ревай переловів коротко події перших літ по перевороті, пригадав давніші змагання українського народу на Підкарпатті відірватися від Мадярщини. І так вже в XIV. ст. жупан Петрович хотів злучитися з галицьким князівством, а Добрянський у 1848. р. пропагував злуку українських земель Австро-Угорщини в автономну країну. Новим доказом безперервних політичних змагань до незалежности Підкарпаття було повстання Гуцульської Республіки в 1918. р., опісля одноголосне рішення делегатів 3-ох Народніх Рад в Ужгороді з 8. травня 1919. про добровільне прилучення до ЧСР. Опосів про перші організаційні кроки і форми за губернатора Жатковича, коли то Підкарпатська Русь, ограблена зі всіх культурних і політичних прав, одержала по прилученні до ЧСР можливість свого розвитку. Згадав про великі заслуги української еміграції в праці на культурному полі в часі, коли місцевих сил було за мало до цієї праці. Підкреслив значення урядових установ, які теж причинилися до піднесення культурного і господарського рівня Підкарпаття, проаналізував подрібно права країни на автономію і вичислив всі додатні та відємні події у справі автономії. Дуже шкідливим явищем була кампанія місцевої чеської преси, яка кілька літ по перевороті зачала неоправдано ставитися з недовірям до всього, що українське і представляти цей рух нельояльним. Щойно приїзд на Підкарпаття 4-ох міністрів змінив дещо цей некорисний настрій. Президент Бенеш, який тоді був міністром загордоних справ, підкреслив виразно, що культурні змагання не є політичні. Тому нині положення на цьому полі дещо покращало і є надія, що вже за недовгий час *вдасться* також *легалізувати* правдиву *назву українського населення* Підкарпаття, яке зі всіх українських земель має нині найсприятливіші відносини, в яких за цих кільканадцять літ ми зробили такий поступ, який в Галичині український нарід здобув за кілька десятиліть.

Далі пос. Ревай подрібно зясував нинішню загальну кризу і невідрадне господарське положення. Одночасно вичислив великі здобутки за 17 літ і висловив надію, що при злуці всіх державнотворчих сил вдасться загато недомагань

усунути, а по одержанні повної автономії сповняться надії Вол. Гнатюка, який у 1898. р. писав Г. Стрипському, що за 60 літ Підкарпаття так відродиться, що не можна буде його пізнати.

На викладах було 50 до 120 осіб. Виклад дав богато історичного матеріялу та правдивий образ нинішнього положення на Підкарпатті у всіх ділянках життя. Зрозуміла і приступна форма викладу вказувала на велику інтелігенцію і широкий світогляд прелеґента.

Яр. Олексенко.

Подяка.

Складаю щиру подяку Впов. д-рові Генрикові Гіляровичеві, професорові-хірургові за успішне переведення направду божеською рукою дуже важкої операції жолудка.

Заразом складаю щиру подяку Шановній Дирекції Санаторії „Vita" у Львові та Впов. лікареві асист. д-рові Ерліхові і сестрицям за дбайливе піклування мене.

Тернопіль, 20. травня 1936.

М-р Осип Мурій, рефер. Терноп. Уряду Воев.

Вечір української пісні
в Гумбольдтклюбі в Берліні.

(Від власного кореспондента).

На запрошення Гумбольдтклюбу відбувся 6. травня ц. р. в домівці того клюбу заходом Українського Наукового Інституту в Берліні „Вечір Української Пісні". Виконавцем програми був знаний уже з минулорічного незвичайно удачного Шевченківського концерту хор Українського Інституту під проводом талановитого диригента, студента берлінської Музичної Академії Евгена Цимбалістого.

Програма цього вечора складалася з трьох колядок, двох історичних дум, трьох народніх і двох стрілецьких пісень. З проспіваних пісень найвдатніше вийшли „Журавлі" в гармонізації Людкевича. По вмілому виконанні цього висококомузичного твору було пізнати, що диригент вложив у хор багато праці та що зумів як слід вивести цю нелегку річ. Приємно вражали чистий і вирівняний тон, як теж добра дикція хору. Найбільше оплесків зібрала пісня „Ой видно село", теж у гармонізації Людкевича. Хор, що складається з самих аматорів — здебільша студентів — проявив тут добре опанування ритміки та динаміки, а диригент показав, що справді панує над хором. Своїм веселим і бадьорим тоном подобалась ця пісня незвичайно зібраній публиці, що нагородила співаків рясними оплесками. „Гандзя" вийшла трохи слабше, як цього можна було сподіватись по тім, як співали її на пробах. Окрему групу творили пісні поважного характеру — три колядки, „Дума про зруйнування Січи" та „Ой шож бо то за ворон", що вийшли теж у гарному виконанні. Усеж перед ширший загал німецької публики варто виступати радше з веселими та бадьорими піснями, бо всиж мають більший успіх. На цьому вечорі ми мали нагоду познайомитися з творчістю другого молодого музики та диригента Гнатишина. Його „Ой у полі снігок трясе" має всі дані, щоб увійти в репертуар народніх пісень для наших хорів.

Крім хорових була теж одна сольова точка. Молодий український тенор Іван Павлюк, з великим голосовим матеріялом, що під цю пору співає в одному берлінському оперетковому театрі, відспівав при вмілому акомпаніяменті п. професорової Мірчукової „Думу про Нечая". Сольові співи чули ми вже перед двома роками у виконанні п-і Марії Сокіл.

Перед кожною піснею давав проф. Кузеля в німецькій мові короткі пояснення та характеристику поодиноких пісень. Він сказав теж на початку вечора вступне слово про українську пісню в її історичному розвитку, про її ролю та значіння для українського народу.

Вечір закінчився національним гимном.

Милою несподіванкою для всіх була присутність на цьому вечорі музичного референта берлінського радія, що з помітним зацікавленням прислухався хоровим продукціям наших пісень і з признанням висловився про красу наших пісень, як теж про вдатний виступ хору. „Журавлі", „Ой видно село" та „Гандзю" накрутив він теж на плити. Зараз другого дня чули ми дві з них в передачі берлінського радія. Отак уперше до мікрофону берлінської радіостанції найшла доступ хорова українська пісня.

І в цьому найбільша заслуга та успіх цього вечора. Не від речі буде зазначити, що хор Українського Наукового Інституту мав уже давніше одну пробу в берлінському радіо й можливо, що вдасться йому виступити перед мікрофоном з власним концертом.

Брак студентів протестантської теольоґії в Німеччині.

Німецька преса стверджує великий спадок числа студентів протестантської теольоґії в Німеччині в останньому році. В університеті в Галле впало число із 100 на 12, а інших університетах слідне теж подібне явище. Ще в 1934 р. здавалося, що число студентів зросте, тепер сталося щось несподіване. Внаслідок цього багато протестантських громад не дістане пасторів, а в провінції Саксонії вже половина парохій не має пасторів. Через те багато протестантських церков замкнено на неозначений час.

Світова вистава в Ню Йорку та українці.

НЮ ЙОРК, 8. травня. (Вл. кор.) Світова вистава, яку приготовляють в Ню Йорку на 1939. р. вимагає велитенського вкладу праці й гроша. Щойно недавно примістили на постійне її бюра в Емпайр Стейт Билдинг при 34-ій вулиці й Пятій евеню і приступлять до виготовлювання плянів. А підготова самого місця під будинки на Лонг Айленд потреває цілий рік. Тимчасом буде йти праця над роздобуттям фондів від федерального уряду. Конґрес мав би ухвалити відповідну суму гроша і запросити чужоземні держави до участи у виставі.

З огляду на такий стан всякі зусилля українців *для будови українського павільону* мусять зосередитися до збирання відповідних фондів, до уложення своїх плянів та до збірки потрібних матеріялів. В останньому році не буде вже часу за це подбати. Насамперед повинні зійтися представники громад з нюйорської округи, щоби поважно розпочати акцію. Її вже порушували в пресі і на зібраннях центральних установ, отже вона досить спопуляризована. Тому й плянова організаційна праця повинна піти гладше ніж перед виставою в Шикаґо.

Бразилійський уряд проти чужинців.

Бразилійський міністер праці предложив президентові республики проєкт імігра(ц)ійного закону, спрямованого проти чужинців. Проєкт покликує до життя національну іміграційну раду, забороняє відкривати чужинецькі школи в хліборобських кольоніях і вчити чужих мов дітей, що не осягнули ще 12-го року життя.

Сецесія українців з румунської соціял-демократії.

Як довідується агенція ВУ, українська соціял-демократія в Румунії виступила з румунської соціял-демократичної партії, до якої досі організаційно належала. Діяльність української соціял-демократичної партії обмежується, як відомо, майже виключно до Черновець.

НАСЕЛЕННЯ ІТАЛІЇ.

РИМ, 20. 5. ПАТ. Центральний статистичний інститут оголосив тимчасові висліди спису населення з 21. квітня ц. р. Того дня Італію замешкувало 42,438.104 людей, крім вояків та робітників у Східній Африці, яких числа не подавали з огляду на військову тайну. Від 1931 р. населення Італії збільшилося на 2 міліони.

АРЕШТУВАЛИ ПРОВІДНИКА БРЕТОНСЬКИХ СЕПАРАТИСТІВ.

ПАРИЖ, 20. 5. ПАТ. Зізнання бретонських терористів уможливили поліції викрити провідника їхньої організації інжиніра Лемз. Він відповідатиме перед судом за всі терористичні акти на території Бретонії.

З організаційного руху.

Повітова політична нарада в Мостиськах.

Дня 18. травня ц. р. відбулася повітова політична нарада УНДО в Мостиськах. У нараді взяли участь представники всіх сіл Мостищини, священики і міщенство та дооколична інтеліґенція. Політичний реферат і звіт з діяльности УПР виголосив *пос. Василь Мудрий*. По рефераті відбулася дискусія, в якій забирало слово кількох представників місцевого громадянства, між ними й адв. *д-р Ломінський*. Проводив зборами *о. кан. Пшеворський*, голова Повітового Комітету УНДО. У висліді дискусії принято на внесок д-ра Ломінського такі постанови:

1) Повітова політична нарада громадян Мостищини, вислухавши реферату посла Василя Мудрого про політику Української Парляментарної Репрезентації, висловлює свое повне довіря У. П. Репрезентації і закликає все зорганізоване громадянство Мостищини підтримувати всеціло Українську Парляментарну Репрезентацію в її зусиллях.

2) Повітова нарада УНДО домагається від уряду виконання зобовязання, перенятого у відношенні до українців міжнародніми договорами, зреалізування на всіх українських землях у Польщі територіяльної автономії.

3) Повітова нарада УНДО, як вислів громадянської опінії Мостищини, домагається від уряду виповнення всіх слушних та управнених постулятів, висунених перед урядом Українською Парляментарною Репрезентацією.

4) Повітова нарада ствержує, що в теперішньому дуже критичному часі в нашому народі за мало тієї політичної єдности, яка повинна би бути, і закликає українське громадянство єднатися політично в лавах УНДО, бо лише єдність політичної організації гарантує силу й успіх у початкованих автономістичного українського національного проводу.

По широкому світі.

У Параґваю революційний уряд випустив на волю б. президента держави Аяло.

Французькі радикали рішать остаточно, чи мають брати участь в уряді на конґресі, що збереться за тиждень.

Німецький крайовий суд в Заарбрікен рішив, що виключення з пробоєвих відділів за неприхильне становище до націонал-соціялістичної держави є достаточною причиною, щоб звільнити з праці.

Еспанські кортези ухвалили 217 голосами проти 61 вотум довіря для нового уряду Кіроги.

Мексиканський архієпископ Паскаль Діяз і Барето помер. Підчас протирелігійних переслідувань був він два дні у вязниці.

В столиці Куби Гавані підчас свята незалежности вибухло кілька бомб.

Совітська кіннота заатакувала 13. ц. м. манджурську прикордонну станицю.

Безпосередній звязок посла В. Кузьмовича з виборцями.

На посольських політичних анкетах, що відбулися у Камінці Струмиловій та в Радехові, заявив посол золочівської округи п. В. Кузьмович, що в означених днях являтиметься в повітових осередках, щоб лише прийняти виборців у громадських справах. Згідно з цим дня 15. травня ц. р. відбулася така зустріч з виборцями в Камінці Струмиловій, а дня 18. травня у Радехові в льокалях Повітових Народних Комітетів і в приміщеннях ПНК. Явилося поверх 100 осіб і ріжні делеґації, які предложили свої побажання та ілюстрували їх цікавим — з політичного боку матеріялом. Справ загальнішого, громадського характеру для дальшого урядування принияв пос. Кузьмович в обох місцевостях 36. Цього роду зустрічі мають на меті дати змогу ближче пізнати умовини, серед яких іде українське громадське й політичне життя на місцях.

Українські соціялісти і „Зїзд Працівників Культури“.

КОМУНІКАТ.

Від Редакції. Хоч і не погоджуємось у всьому із змістом цього комунікату, поміщуємо його з огляду на імена загально знаних авторів і вагу самої справи, до якої вважаємо своїм обовязком додати деякі завваги у нинішній передовій статті.

У Зїзді Працівників Культури, що відбувся у Львові в днях 16. і 17. травня ц. р., українську культуру репрезентували недобитки колишніх сельробів під проводом Косми Пелехатого. Українські соціялісти участи у Зїзді не взяли. Причини свого негативного відношення до Зїзду умотивували вони в листі, що його переслали на руки Андрія Струга.

Зміст листу такий:

„Шановний Товаришу! — У Зїзді Працівників Культури не беремо участи ми, українські соціялісти, що довгі роки стоїмо у важкій боротьбі з реакцією, фашизмом, темнотою й одурманюванням працюючого народу.

Осуджуємо в цілій повноті і без ніяких застережень культуру фашистівського і гітлерівського чобота, концентраційних таборів, палення книжок на кострі і т. п.

Осуджуємо і пятнуємо та поборюємо ті прояви здичіння і назадництва, бо це наш обовязок соціялістів.

Але одночасно не можемо забувати про другий обовязок, що на нас тяжить. Як українські соціялісти не смімо замикати очей перед тим, що діється в Союзі Совітських Републик.

Трагічна смерть комісаря освіти Скрипника й українського письменника Хвильового, смертні присуди на українських письменників братів Крушельницьких, Косинку, Фальківського, Близька і Сказинського, заслання тої міри працівників культури учених, письменників і поетів, як проф. Грушевського, Крушельницького батька, Ю. Бачинського, проф. С. Рудницького, С. Вітика, Остапа Вишні, М. Ірчана, проф. М. Чайковського і багатьох, багатьох інших — це заперечення кардинальних підстав свободи й культури, які ніс, несе й нести повинен на своїх червоних прапорах соціялізм. А мовна політика централістичної Москви з її яфетичною теорією, зверненою в першій мірі проти української мови й культури — чиж це не глум з тих гасел, що їх поневоленим народам несли борці поступу і нових вселюдських правд?

Цього промовчувати нам не вільно, бо найшлись би ми в суперечности з нашим соціялістичним сумлінням, з нашими дотеперішніми змаганнями, з істотним змістом тих ідеалів, яким служимо.

Тільки беручи во увагу цей стан річей, могли ми взяти участь у Зїзді Працівників Культури. На жаль, не дали нам спромоги.

Робимо це цим письмом, що його пересилаємо до Ваших рук.

З виявами справжньої пошани:

Порфір Буняк, д-р Роман Домбчевський, д-р Лев Ганкевич, Іван Квасниця, д-р Карло Коберський, Володимир Левинський, д-р Володимир Старосольський, Володимир Темницький, д-р Матвій Стахів.

Зїзд воєводів у Варшаві.

В середу 20. травня ц. р. почалися у Варшаві наради всіх воєводів з усієї Польщі у президії ради міністрів під проводом прем. Складковського.

З українського культурного життя у Празі.

Товариство Українських Письменників і Журналістів уладило 7. ц. м. виклад письменниці п. М. Омельченкової на тему: *„Наталя Королева та її творчість“*. Згадала, що її творчість до полі української літератури починається в повоєнних часах. Раніше вона писала по французьки. Дотепер Н. Королева написала понад 50 менших і більших творів. Як католичка бере багато мотивів з релігійного життя і надає своїм творам закраску сильного патріотизму і великої любови до України. Її твори, це здебільша фантазії і легенди. Понад 10 років живе письменниця в Мельнику н. Лабою.

9. ц. м. відбулись у тві „Єдність“ сходини понад 50 членів і гостей, між якими був теж ректор проф. д-р Колесса, щоби *вшанувати память визначних чеських будителів Фр. Палацького, П. Шафаржика і К. Гавлічка Боровського.* Про ці сходини „Діло“ помістило вже статтю від власного кореспондента.

10. ц. м. в 11. год. рано відбулося традиційне *свято св. Юрія* заходом *українських пластунів* в українській гімназії у Ржевницях біля Праги. Хоч погода зранку була непевна, всеж таки приїхало туди багато пластунів-учасників і дещо гостей залізницею, а дехто самоходом, мотоциклями або ровером. У цьому святі взяли участь і чеські пластуни місцеві та з Праги числом коло 90 та стільки українських пластунів з обох місцевостей. На свято прибула теж старенька 80-літня бабуся проф. Русова, яку треба подивляти, що дорогу зі стації до табору в лісі і назад (коло 10 км.) відбула пішки.

Свято відкрив командант Пласту проф. Лісовський. По деклямації Ягідки і промові Блеста склали привіти пі Омельченкова від себе, проф. Г. Омельченко від Т-ва Українських Письменників і Журналістів, а Я. Олексенко від УСІМ. Пополудні відбулися іспити новичок і новиків, гри і забави, змагання і присяга на прапор, яку провів п. Сорока. На закінчення при запаленій ватрі пластуни затанцювали аркана і підбадьорені розійшлися домів. Велика шкода, що мало було старшого громадянства.

Я. Олексенко.

ДЖОРДЖ ВУД.

Новий одяг.

Безперечна перевага мужчини над жінкою залежить передовсім від його сильнішої матеріяльної позиції. Чоловік заробляє гроші і коли їх заробляє теж жінка, то вона майже завсіди дістає меншу плату. Це несправедливе, несправедливе без ніякого сумніву. Бо хто буде твердити, що жінка є менше здатна до життя і праці, як чоловік? Хто може ще боронити такого погляду, буцімто жінка потребує менше грошей, як чоловік? Я бажав би, щоб усі ті, що мають ще в тій справі перестарілі погляди, могли мати таку нагоду, як я, щоб перестудіювати її на одному дуже пересічному, але ясному і характеристичному прикладі.

Був я кілька днів тому в Гайд Парку. На одній лавочці сиділа пара, імовірно дуже закохана, бо не звертала зовсім уваги на квітневий холод. Я сів собі поруч, хоч єдина річ, яка рішила про те, щоб наразитись на простуду була моя нерозумна цікавість для психольогії людського роду.

Молода дівчина, білява, з фіялковими очима подивилась на комір свого сусіда, як він підносив його догори і сказала:

— Завтра маємо першого.

— Правда! славо Богу! — і машинально сягнув рукою до кишені.

— Завтра — шепоче вона — ти знову дістанеш свою пенсію... Але мусиш піти до кравця і замовити собі новий одяг. Твій брунатний з минулого року попросту неможливий, я вже тобі не раз казала. Висить на тобі як мішок. А те сіре фланелеве убрання теж уже витерте. Я хотіла би, щоб ти виглядав гарно, елегантно, Фреде!

Фред дивиться закохано в її очі і відповідає ніжно:

— Ясно, що коли ходжу з такою гарною дівчиною то я повинен виглядати елегантно. Я вже навіть найшов собі нове убрання. Кажу тобі, чудове. Сіре, ні занадто ясне, ні занадто темне, в сам раз. Завтра замовлю собі його. Ти, очевидно, підеш зі мною.

Мабель зморщила свої підголені брови:

— А скільки це нове чудове убрання коштує?

— О, небагато, 12 фунтів. Це дуже дешево за таку матерію, но, і першорядну роботу, новий фасон. Отже зустрінемось завтра на вулиці Бріндля, добре?

— Бріндля? Фреде, чи не краще на розі вулиці Корнебі?

— Чому там? Мій кравець мешкає на Бріндля.

— Як хочеш. Але я пригадала собі, що на Корнебі я бачила чудову сукню... там випродаж..., брунатний джерсі, такий шотляндський і страшенне дешево — девять фунтів і вісім шилінгів. Я могла би собі його взяти...

Тепер Фред зморщив чоло:

— Якто взяти? Стягнути з вистави? — і регочеться.

— Ти знаменитий, Фреде! Стягнути?! Купила би попросту. А звідки взяти гроші? Тиж сам знаєш, що я завсіди без гроша. Але ти сам сказав, що завтра першого і ти дістаєш свою пенсію... Правда?

— Но т..к..., Алеж дитинко, не знаю, чи на це вистане. Дванацять фунтів і девять, но, утримання на цілий місяць, комірне...

— Ага! правда... Я забула за твоє нове убрання. Вибач.

Довша перерва. Після неї вона ніжно:

— Фред, скажи, чи ти вважаєш що сірий колір справді такий гарний?

— Що? сірий?

— Бо я подумала собі, що може тобі в сірому не буде добре.

Фред зворушений усміхається: як це гарно, що вона думає про нього.

— Гадаю, що сіре убрання дуже гарне... Але як хочеш, я можу взяти собі інше. Як ти гадаєш?

— Я гадаю, що брунатне краще.

— Брунатне маю старе.

Мабель дивиться на нього здивована:

— Якто старе? То брунатне твоє зовсім не старе ще. Носиш усього півтора року.

— Алеж ти сама сказала, що воно висить на мені як мішок. І ніхто тепер не носить уже готових убрань.

— Перший раз чую — і очі її блищуть гнівно. — Хто замовляє собі убрання на міру в кравця? Хіба якісь панчики, дармоїди! Я особисто ненавиджу мужчин, що звертають так багато уваги на свій зверхній вигляд!

— Моя кохана! Дві хвилини тому тиж сама сказала...

Мабель гнівається:

— Знову те саме! Я сказала! Якісь докори, підозріння. Вмовляєш у мене... попросту денервуєш мене. Про ніщо інше не говоримо тільки про твоє убрання! Дивне, що ти не можеш носити вже свого фланелевого убрання... Тепер уже розумію, чому твоя платня тобі не вистачає.

Фредові стало гаряче, хоч на дворі холод.

— Алеж це якесь непорозуміння. Мені завсіди вистачає моя платня..., — гикається він нервово. — Я тільки подумав собі, що коли ти сама звернула мені увагу, що треба би купити собі нове убрання... Але коли ти думаєш...

— Я зовсім нічого не думаю — відповіла гордо Мабель. — але коли вже хочеш

Нові демонстрації у Львові.

У вівторок 19. травня дійшло у Львові до демонстрацій робітників і вшехпольських студентів. Як відомо, у Львові тягнеться вже третій тиждень страйк будівельних робітників. У звязку зі страйком на мурах міста Львова появилися відозви, підписані організацією „Польська Праца" з покликом до товаришів робітників, щоб не йшли під команду комуністичних агітаторів, які накидують свою волю загалові робітників. У відозві були протижидівські поклики й їх староство сконфіскувало.

Коли робітники прочитали відозву, до староства пішла делеґація страйкарів з протестом і проханням, щоб влада наказала усунути ці відозви. Одначе тому, що ці відозви були цензуровані, делеґація дістала відмовну відповідь.

Після того по місті почали ходити гурти робітників, які усували ці відозви. Підчас зривання цих відозв побито кількох студентів і робітника. Одночасно по місті розійшлися поголоски, що робітник убитий.

Тому в середмісті почали гуртуватись робітники, які підносили ворожі оклики.

В год. 3-ій пополудні під памятником Міцкевича зійшовся більший гурт студентів, які відспівали державний гимн і „Роту". Опісля похід студентів вирушив у напрямі Академічного Дому з окликами: „Геть з жидами", „Геть з комуністами", „Нехай живе Дмовський", „Нехай живе ґен. Галлер". Тому, що на Академічній Площі студенти розійшлися, поліція не інтервеніювала.

В середу передполуднем ендецькі студенти уладили знову демонстрацію, підчас якої підносили оклики проти жидів і робітників. Похід студентів вулицями міста викликав переполох між купцями, які постягали рулети у крамницях. Причиною демонстрації були поголоски, що страйкарі робітники організують напад на Академічний Дім при вул. Лозінського. Не дійшло до ніяких інцидентів. Городський староста Перембельський відбув у середу нараду з ректорами високих шкіл у Львові.

Несподіваний поворот кн. Штаремберґа.

ВІДЕНЬ, 20. 5. ПАТ. Кн. Штаремберг вернувся нині літаком до Відня, де повитав його віцеканц. Бар. Баренфельс з іншими членами Гаймвери, які входять до кабінету та гурт визначних провідників Гаймвери. По дорозі з летовища Асперн до Відня влада змінила службу безпеки, але до ніяких інцидентів не дійшло. На вулицях Відня кн. Штаремберга витало кількасот членів Гаймвери, перебраних в цивільні одяги. Кн. Штаремберг поїхав до станиці Гайматшуцу.

РИМ, 20. 5. ПАТ. Наглий поворот кн. Штаремберга до Відня викликав велике зацікавлення між журналістами тому, що кн. Штаремберг задумував залишитись в Італії на двотижневій відпустці.

Ушкодили радіостацію.

ЄРУСАЛИМ, 20. 5. ПАТ. Невідомі справники ушкодили радіостацію і перервали надавану програму. До пристані в Яффі приплив англійський торпедовець „Біґль". Тому, що страйк у Яффі триває далі, жиди дістали дозвіл вивантажити товари в Тель Авів. Араби уладили демонстрацію проти засвування жидівського порту у Тель Авів.

Хліборобський страйк у Франції.

ПАРИЖ, 20. 5. ПАТ. В богатьох місцевостях департаменту Еси дійшло до вибуху хліборобського страйку. У Лябонкур і Норо жандармерія мусіла інтервеніювати в обороні хліборобських робітників, яких спровадили з північних округ, щоб заступити страйкарів.

НОВИНКИ.

знати, то скажу тобі: купуй собі нове убрання. Марнотратників не можна нічого навчити! Може в тобі закохається якась долярова княжна!

Фред відсувається з дива:

— Звідки це ти все взяла? Коли ти гадаєш, що моє минулорічне брунатне убрання таке добре, то все в порядку. І фланелеве можу дати хемічно відчистити... це коштує дуже дешево...

Тепер цілує він виманікіровану ручку, що підсувається до нього. Мабель дивиться йому в очі і каже:

— Ех, ви мужчини! З вами дуже тяжко розмовляти. Якби не я то ти викинув би відразу всі свої гроші за вікно. Але тепер я вже мушу йти. Отже коли ми зустрінемось завтра?

— Пята година на розі Корнебі.

— Чому Корнебі?

— Адже ж ти сама сказала, що бачила там сукню...

Мабель обіймає його за шию:

— То ти направду купиш мені її? Ти найсолодший на світі хлопець!

— Це зовсім ясно... Ти мусиш бути елеґантна, коли виходиш зі мною між люди.

Вона цілує його. А він:

— Ти справді мистець від ощаджування. Уяви собі: замісць дванаціяти фунтів, я видам тільки девять і вісім шилінгів. Заощаджу більш як два фунти...

— О, то це чудово! — скрикнула Мабель. — це багато грошей. Коли я додам ще своїх три шилінги, то можу купити собі чудові черевики до нової сукні. Уяви собі, що за три шилінги буду мати черевики! Але чи вільно видати мені так багато?

Я бачив, як Фред знизав плечима. Я не вслідів довше і відійшов. Я старий і зрівноважений чоловік, але не можу дивитись, як мужчини вміють використовувати жінки тільки тому, що мають гроші. Перекл. **к. г.**

— **Вийшла нова книжка** в накладі Вид. Кооперативи „Хортиця" у Львові п. н. **„С. Петлюра в молодості"** (збірка статтей ріжних авторів) із 6-ма ілюстраціями в тексті й портретом С. Петлюри на окладинці роботи В. Дядинюка. Книжка містить матеріял, потрібний для опрацювання рефератів про С. Петлюру. Ціна книжки — 1 зол. При замовленні гуртом — опуст. Замовляти: в книгарні „Просвіти" (Львів, вул. Руська ч. 1), або у В-ві „Хортиця", чекове конто ПКО, Львів, ч. 503.110. 2133 3—3

— **Дня 22. травня ц. р.** в год. 7. вечір у власній домівці відбудуться в Українськім Лікарськім Товаристві чергові сходини членів. Д-р Всеволод Метельський виголосить реферат під наг. „Психотехнічні досліди".

— **Жалібна академія у Великому Театрі.** В неділю 24 травня ц. р. в год. 12.15 вполудне в салі Великого Театру відбудеться академія з нагоди 10-ліття трагічної смерти бл. п. головного отамана Симона Петлюри з такою програмою: 1. Нестор Нижанківський: Похоронний марш — симфонічна орхестра; 2. Промова сен. О. Луцького; 3. Зиновій Лисько: „Тризна", похоронна картина — симфонічна орхестра; 4. Промова О. Доценка; 5. О. Олесь: „Лебідь" та Іван Франко: „Не довго жив я в світі ще" — деклямація Л. Кривіцької; 6. Микола Лисенко: „Не забудь юних днів" (в інструментації В. Барвінського) та Василь Барвінський: „94 ий псалом Давида" — тенорове сольо Михайла Голинського в супроводі симфонічної орхестри. 10 хвилин перерви. 7. Микола Колесса: Варіяції на симфонічну орхестру; 8. Кирило Стеценко: „Ой бурлака молоденький", Микола Лисенко: „Та забіліли сніги", Кирило Стеценко: „Прометей" — відспіває чоловічий хор під диригентурою Д. Котка. Всі музичні точки програми будуть виконані вперше у Львові. Підчас виконування поодиноких точок програми вступ на салю заборонений. Білети можна набувати в книгарні Т-ва „Просвіта", вул. Руська ч. 1, а в дні академії від 9-ої год. ранку при касі Вел. Театру.

— **В 20-літні роковини смерти Ів. Франка** відбудеться в Нагуєвичах, в родинному селі Ів. Франка, в неділю 31. травня ц. р. в год. 1.30 вполудне перший народній здвиг і святочна академія. До програми ввійдуть промови, привіти, хорові продукції збірних і поодиноких хорів, деклямації, впис до памяткової книги, засадження памяткового дуба. Головний реферат на тему „Чому ставимо живий памятник Франкові", виголосить проф. д-р Володимир Старосольський зі Львова. Вступ на здвиг і академію за викупленням памяткового жетону в ціні 20 сот., 50 сот. і 1.50 зол. Комітет Будови української робітничої дитячої оселі ім. Ів. Франка в Дрогобичі просить всі організації взяти масову участь у цьому здвизі. Кожна організація повинна принести зі собою печатку товариства. Кошт переїзду з Дрогобича до Нагуєвич і з поворотом (12 км.) від 50 сот. до 1 зол. від особи. До Комітету слід зголошуватися до 28. травня ц. р. У справах жетонів і підвод на переїзд просимо звертатися письменно на адресу: Іван Катрич, Дрогобич, Горішна Брама, в інших справах Свята на адресу: Комітету Будови Української Робітничої Дитячої Оселі ім. Франка, Дрогобич, вул. Міцкевича 20. — **Комітет.**

— **Свято Українського Моря** уладжує Комітет студентських товариств й організацій в четвер 21. травня ц. р. в салі Театру Ріжнородностей з такою програмою: 1) Відкриття Академії; 2) „Українські прапори над Чорноморською Флотою" — інсценізація; 3) „Чорноморська фльота" — реферат; 4) „Пісня на морю" (Сметана) — хор „Бандурист"; 5) „Чорноморська баляда" — „Не знаю де" (Вериківського) — сольоспів; 6) „Море" (Терещенка) — „Кораблі" (Кравціва) — рецитація; 7) „Наш отаман" — „Хор Норманів" — хор „Бандурист". Карти вступу по ціні: 3.—, 2.50, 2.—, 1.50, 1.— і 0.75 зол. можна набути в дні свята вже від год. 10 при касі. Початок точно в год. 12 вполудне.

— **День Хорих у Львові.** Український Комітет Допомоги Хорим у Львові повідомляє, що дня 29. травня ц. р. 8-мій рано уладжує „День Хорих" в церкві Успенія Преч. Діви Марії при вул. Руській. Хорі матимуть змогу висповідатися і приняти св. Тайни на Службі Божій, відправленій у їх намірені. Тяжче хорих, що самі не зможуть прийти до церкви, звезе Комітет, яких прохається зголосити з точною їх адресою у своїх парохіяльних урядах або в „Доставі", вул. Руська ч. 20 найдальше до 26. травня ц. р.

— **Вистава української народньої вишивки** буде відкрита в неділю 24. травня в год. 12. в салях Національного Музею (Мохнацького 42). Виставу уладжена зі збірок Музею на тлі порівняльного матеріялу чужих вишивок і килимів обіймає 1200 експонатів. Вступ по 50 сот. для старших і по 20 сот. для молоді.

— **Львівська філія Т-ва Прихильників Астрономії** повідомляє, що в суботу, 23. травня ц. р. в год. 19 вечором в салі ґеольогічного інституту при вул. Длугоша 8 відбудеться дискусійне зібрання з відчитом п. Аліції Войтовичевої, асистентки обсерваторії львівського університету, на тему: Чи можливе життя на планетах — зі світлинами. Вступ вільний. Гостям раді.

— **Хто виграв?** В нинішнім тягненні держ. кл. льотерії впали м. ін. такі виграні: 50.000 зол. на ч. 50932 192672, 10.000 зол. на ч. 165228, 5.000 зол. на ч. 252 128028, 2.000 зол. на ч. 15213 22915 31642 39987 98719 106382 117956 119312 120675 125385 127199 133612 138760 141885 142495 144594 153456 162480 166693 179497, 1.000 зол. на ч. 1920 11235 11527 11673 20139 20536 22626 23698 36105 37931 48598 51925 71255 82739 86157 91677 93862 100391 113208 113688 120961 124457 141991 143055 143055 143430 145089 147239 149160 149797 155306 168817 175250 187769.

— **Почтове усправнення по селах.** Міністерство почт і телеграфів звернулося до міністерства внутрішніх справ з проханням видати зарядок у справі доручування почтової кореспонденції в тих сільських громадах, де нема почтових службовців. Міністерство почт і телеграфів запропонувало, щоб на будуче всяку кореспонденцію доручувати без посередництва громадських урядів, але просто громадськими післанцями, що будуть зголошуватися по її відбір до властивого почтового уряду чи аґенції бодай тричі в тиждень. Крім того почтовий уряд мав би умістити на будинку громадської управи почтову скринку, яку солтиси або громадські післанці мають опорожнювати, йдучи на почту.

— **Збірне видання творів М. Коцюбинського.** Державне видавництво Сов. України приступило до друку академічного збірного видання творів українського письменника М. Коцюбинського. Видання, яке редаґує академічна комісія під проводом Дзеніса і Стебуна, обійме 8 томів.

— **„Руська" гімназія у Пряшеві.** Пряшівський гр. кат. єпископ Павло Гойдич скликав 10. ц. м. визначніших представників пряшівського громадянства і повідомив їх, що чехословацьке міністерство освіти згодилось на відкриття гр. кат. реальної гімназії з „руською" мовою навчання у Пряшеві. Буде це приватна 8-клясова гімназія з правом прилюдности і правним її власником буде єпископ Гойдич. Перша кляса відкриваєть ся вже з початком нового шкільного року. Боротьба за цю школу йшла 17 літ, бо місцеві словацькі урядові чинники були їй противні. Річ природна, що термін „руський" тимчасовий, вимушений з місцевими обставинами та вимогами чехословацького уряду.

— **Дальші присуди за участь у крівавих подіях.** У середу перед окружним карним судом у Львові йшла розправа проти 27-літнього кольпортера газет Шандора Васера, ректе Горна, родом із Будапешту, обвинуваченого в тому, що 16 квітня збив каменем виставову шибу в склепі сукна фірми Янковський при Марійській площі, вартости 8.000 зол. Підсудний заперечує, начеб брав участь у збіговищі та начеб збив шибу в крамниці Янковського. Суд засудив Васера на два роки вязниці.

— **Розбудова львівського трамваю.** Управа львівського трамваю розпочала будову другого трамваєвого шляху на відтинку від Радіостанції до стрийської рогачки. Тим способом хоче упорядкувати трамваєву комунікацію на площі Св. Торгів і до спортових площ.

— **Присуд на Тумена.** Сензаційний процес б. редактора „Газети Цодзенної" Тумена, ославленого еротомана, що зраджував свою жінку та із заздрости її застрілив, скінчився присудом, на основі якого засуджено його на 4 роки вязниці. При застосуванні амнестії кару зменшено йому на одну третину. Одночасно зачислено йому слідчий арешт, так що за 21 місяців він знайдеться на волі.

— **Чотири самогубства в одній добі.** На залізничному шляху зо Підзамчем знайшли тіло молодого мужчини, переїханого на двоє. При ньому знайшли переказ на адресу Тад. Фріке з Варшави. В гаражу на головному двірці повісився шофер Еміль Гек зі страху перед судовою розправою, де закинули йому крадіж. Крім того ратункове поготівля дало першу поміч Софії Рубельській та Ользі Шалай, що напилися отруї.

— **Новий людовий дім** у Підгайчиках пов. Коломия посвячено перед кількома днями. Дім має бути осередком польщини для 40 родин кольоністів, що живуть у цьому українському селі.

— **Ліси горять.** На терені станиславівського воєвідства були в останніх часах численні пожежі в лісах. М. ін. горіли ліси в Калущині, Косівщині і Надвірнянщині. Причиною пожеж була необережність з огнем. Біля Синевідська Вижного згоріло 10 моргів молодника, власність Ст. Подгородецького.

— **Пожежна хроніка.** В останніх днях знову кілька великих пожеж навістило Полісся. В селі Щебок дрогичинського повіту згоріли 43 мешкальні доми, 62 ріжних господарських будинків і велика скількість живого й мертвого інвентаря. В селі Клещно пинського повіту згоріли 44 мешкальні доми і 89 господарських будинків. Шкоди обчисляють на 200 тисяч зол. В містечку Береза Картуська згоріло 6 домів з господарськими будинками та інвентарем. Всі ті пожежі склалися в дні 15. ц. м. В місцевости Бадині столинського повіту згоріло 9.500 метрів соснового дерева, а в маєтку Перекалі згоріло 43 га соснового ліса. — Велика пожежа була в Бистриці костопільського повіту на Волині, де згоріло 37 домів і 87 господарських будинків. Шкоди перевищують 100 тисяч зол. — В селі Вулька Кансьовська знищив 42 будинки з живим і мертвим інвентарем.

— **Дивак.** У слідчому уряді в Стрию зголосився якийсь чоловік і сказав, що називається Нухим Зорнвіцер, походить із Калуша та що він брав участь в убивстві югославянського короля Олександра в Марселі. Всякі переконування не помогли. Він зажадав конче, щоб його арештували, бо має докори совісти, які не дають йому спокою, інакше буде нещастя. Слідчий уряд звернувся до Калуша за інформаціями щодо цього дивака.

— **Втеча з вязничного шпиталю.** В уяздовському військовому шпиталі у Варшаві перебував на психіятричній обсервації студент Юрій Гарцкий, якому закинули членство ОУН. В понеділок Гарцкий зминув чуйність сторожі і перелізши крізь огорожу, втік.

— **Дідич застрілив пастуха.** У блонському повіті пастух Владислав Петрущак пас на громадському пасовиську корови, з яких одна перейшла на пасовисько, що належало до дідича Станислава Кілїна. Розлючений дідич накинувся на пастуха з криком і добувши револьвер, стрілив кілька разів. Раненого Петрущака перевезли до шпиталю, де він помер. Дикого дідича арештовано.

УСЬОГО ПОТРОХИ.

ПРИМУСОВА ДИМІСІЯ КАТОЛИЦЬКОГО АХРИЄПИСКОПА.

В історії французької католицької церкви трапився випадок дуже рідкий: папа мусів звільнити руанського архиєпископа монсиньора Де Ля Віллерабель за непослух і деякі інші провини, що нарушили авторитет церкви, її дисципліну та повагу архиєпископського становища. 1-го травня ц. р. приїхав до палати архиєпископа в Руен архиєпископ з Камбре і після довгої розмови запропонував йому зголосити свою димісію. Де Ля Віллерабель заявив тричі, що цього не зробить, бо це означало би, що признається до вини. Тоді арх. з Камбре Жан Шопле прочитав папський декрет, який звільняє Віллерабеля із його становища. Віллерабель звернувся з особистим листом до папи і французький посол при Ватикані теж інтервеніював у його справі, але надаремне. Вина кардинала Віллерабеля була ось у чому: від десяти літ він тримав при собі довіреного молодого священика — дуже енергійного та вручного, який почав управляти епархіяльними капіталами і спекулювати ними. Чимало з тих грошей він розтратив, але сам вибудував собі віллю і жив широко. Коли архиєпископ запізно розчарувався у своєму вихованцеві, замісць передати справу церковній владі, звернувся просто до суду і цим нарушив церковну процедуру. Крім цього мав він за собою вже ріжні світські виступи та дуже рідке листування з папою, ставув у рівкій опозиції до папи і не хотів листуватись.

ЯК ДОВГО ІСТНУЄ ҐУМА-РАДИРКА?

Мало хто з нас знає, що ґума-радирка, яка лежить на нашому столі не має більш як 170 літ. Коли давніше треба було вишкрабати якесь невідповідне слово, то вживали до цього гострого ножика або спеціяльного порошку. Тому, що і папір був у тих часах дуже дорогий, коли вичищували такі місця, замальовували їх білою фарбою і писали на них наново. Так перейшли до нас твори та документи, заховані під білою фарбою, які можна було відчитати щойно тоді, коли люди винайшли спеціяльні дзеркала та ультрафіолетні промінї. Т. зв. палімпсести — тексти під другим і третім шаром фарби, принесли нам неоцінений матеріял з давнини. Правда, що вже в 1400 р. маляр Кенвіні вживав окрушок хліба замісць ґуми у своєму альбомі, а англ. хемік Прістлі вживав у 1770 р. каучуку. Відкривником ґуми-радирки вважають славного мандрівника португальця Магаляесса, одного з перших модерних моряків, якому кільканадцять літ тому поставили памятник в Опорто. У продажі появляється „радирка" щойно у 1775 р. у Парижі. Вона була дуже дорога, доступна тільки для багатих. З огляду на її колір довгий час називали її „муринською шкірою".

АНҐЛІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ СЛОВНИК.

Небавком вийде в Льондоні англьо-американський словник під редакцією відомого мовознавця Вілляма Креґі. Досі панувала загальна думка, що між англійською й американською мовою нема ріжниці, і поправді кажучи так воно й є, бо американці приняли за рідну англійську мову. Всеж в англійській мові в Америці під впливом ріжних обставин повстало чимало ріжних понять привязаних до тих самих слів, що мають інше значіння, ніж в Англії. Хто не розуміє цих відтінків може неодну фразу хибно зрозуміти. Крім цього до т. зв. американських слів увійшло сила індійських, французьких, еспанських і нових штучних слів, навіть жаргону (сленґу), з яких неодно придбало право громадянства в американській літературній мові. Англієць Креґі мусів прожити 10 літ у Шікаго, щоб скласти такий словник „американізмів".

ГРЕЦЬКІ СТАТУЇ ПРИ РЕФЛЕКТОРАХ.

Державний французький музей Лювр модернізується. Деякі салі зовсім відновили, до ріжних творів мистецтва приспособили нові технічні заходи; напр. славна різьба Венера Мільонська дістала рухому підставу, щоб можна її оглядати з усіх боків і рефлектори. Вся ґалерія старовинної грецької культури буде доступна вперше для публики вночі і тоді різьби наберуть там зовсім нового чару.

— **Вкрали 45.000 зол.** До дому кн. Чарториських у Варшаві (вул. Краківське Передмістя) добулися злодії. В бюрі управи дібр вони розпороли залізну касу і забрали 45 тисяч зол. готівкою і цінними паперами.

— **Пімстився за маму.** В селі Бляне під Варшавою в мешканні Марії Пелегріні розігралася жахлива трагедія. 14-літний її син Здзіслав відрубав сокирою голову 33-літному Йосифові Картен, артистові маляреві з Варшави. Він заходив часто до його матері, що колись позувала йому як моделька й уладжував з нею пяцькі забави. В останньому часі її побив. Не могучи стерпіти пониження матері, син убив її приятеля і сховався до стодоли. Тут знайшла його поліція.

— **Віджила по 24 годинах.** Про справжнє щастя може говорити 22-літна донька селянина Ядчака у Словакові могильненського повіту. Коли дівчина доїла корову, надтягнула сильна буря з громами. Один грім ударив у хлів і поразив дівчину, як здавалось, на смерть. Одначе родичі не тратили надії на ратунок і цілу добу її ратували, аж врешті, по 24 годинах привернули її знову до життя.

— **Еміграція лікарів жидів з Німеччини.** Жидівський „Джойнт Дистрибюшен Каміті" повідомляє, що в 1935 р. покинуло Німеччину 1.000 лікарів жидів. Тепер взагалі нема для жидів ніяких виглядів дістати дозвіл на практикування медицини в Німеччині.

— **Преса гітлерівської молоді.** Як подає Фішер, один із провідників гітлерівської молоді, преса гітлерівської молоді обіймає 20 власних часописів. Крім того багато інших часописів містить правильні додатки, присвячені справам молоді. Загальний наклад преси гітлерівської молоді обіймає 1.042.428 примірників місячно. Це найбільша преса молоді на світі.

— **Париська телевізійна стація.** Французьке міністерство почт і телеграфів заповіло на день 24. ц. м. орухомлення нової телевізійної стації з великою силою, що позволяє ловити образи у промінї 60—80 км. від Парижа.

— **Жінки мусять удержувати чоловіків у біді.** Суддя Джейкоб Панкен, один із соціялістичних провідників Ню Йорку, видав цікаве рішення в своїм суді домашніх взаємин. Прийшла справа Юрія Пікера, що був кравецьким робітником аж до осені минулого року. Від тоді він був безробітний і не міг знайти праці. Його жінка працює але не хоче давати чоловікові удержання. Суддя Панкен вирішив справу так: Тому що жінки мають рівні права з мужчинами, повинні мати й рівні обовязки. Коли чоловік не може дістати праці, а жінка має заняття й доволі грошей на удержання чоловіка, має дати йому удержання. І то навіть на випадок, якби чоловік дістав сепарацію від жінки. Цілком так само, як досі діставали утримання від чоловіків на випадок сепарації. Це очевидно тоді, коли чоловік не має свого маєтку і стає тягарем прилюдної добродійности.

— **Природнє чи штучне сіно?** Один хемік з Кембрідж ствердив свого часу, що молоді трави мають для худоби більшу віджившу вартість від трав дозрілих. Що більше, ті трави не тратять майже нічого зі своєї вартости у сухому стані. Від тоді інжинїри в ріжних краях почали працювати над винайденням штучного сіна, якого ко-

шти могли би конкурувати з природною прасованою пашою. Недавно тому у Стредфорді задемонстровано апарат до виробу сіна, що відповідає тим умовинам. Продукція тої повнов.ртісної сушеної паші така дешева, що сінокоси зовсім не оплачуються і колись вийдуть зовсім з ужиття.

— **Як крадуть дзвони.** В місцевости Глен Ков під Ню Йорком повісили на вежі пресвитеріянської церкви дзвони, що видзвонювали ріжні мельодії. Тепер лишився з них тільки один і то найменший. Чотири інші пропали. Але пропали не відразу, лише один по одному. Великий дзвін пропав недавно, а інші тому рік. Поліція слідила за злодіями, але без успіху. Дзвони спроваджено з Льондону і вони були злучені з вежовим годинником, коли вигравали свої мельодії.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: *„КРАМАРІ СЛАВИ“*, песа на 5 дій Паніоля та Нівоа.

Їдка сатира на тих патріотів, що підчас війни, сидячи в запіллі, вміли використати жертви на полі бою та в імені героїв робили інтереси та кар'єру буцім то для добра батьківщини. Сатира невесела, навіть трагічна, бо вибрякла приклад незрівнянним своїм трагізмом. Добрячий міський урядовець, що 20 літ сидить при бюрку, дістає звістку, що син його впав на фронті як герой. Офіціяльний комунікат звеличує його перша та незвичайну відвагу і його імя переходить до історії, навіть до шкільних читанок. Слава його кидає свій промінь і на батька, який авансує. Коли по війні приходять вибори до парляменту, імя сержанта Бюпле стає ударним на виборчій листі, на якій на першім місці стоїть його батько, що від смерти сина, немов відродився і набрав енергії для суспільної праці. І ось саме напередодні виборів його похоронений син-герой, вертається додому. Трапилась з ним помилка, як неодна підчас війни: попав у полон, утратив память. Від вибуху війни минуло 10 літ, за той час його жінка вийшла вдруге заміж, усі примирились з його смертю, — навіть його смерть стала причиною карієри його батька. І якби тепер усі довідались, що той великий герой зовсім не згинув, може ще й втік як дезертир — уся легенда та патріотична пропаганда розвіялась би. Нема сумніву, що краще було би, якби такий герой, ще й тінь давньої людини — не вертався...

Слухаючи такої песи, думаємо над тим, яка буря счинилась би, якби такий твір появився у країнах, де письменники підпадають подвійній цензурі, що має свої шабльонові погляди на патріотизм: — цензурі офіціяльній і загально-громадській. Правда, мало хто вміє так зручно як французькі драматурги схоплювати такі проблеми. Вся песа має чимало драматичних моментів; навіть там, де ми хотіли би сміятись — не можемо. Першорядну креацію батька дав Махальський, артист з широкою скалею таланту, в таких ролях — незрівнянний. Дуже добрі були Канський, Бялошинський, Жичковська, Мертінс.

м. р.

ДИВОГЛЯДИ.

ЩО МОЖЕ ВИГРАТИ МІЛІОНЕР.

У Ню Йорку живе міліонер Говард Юз, що видає великі гроші на фільми. Він заложився, що побє рекорд перелету літаком між Шікаго і Льос Анджелес. Віддаль між цими містами — 1885 миль, які Юз перелетів за 8 годин 10 хв. 8 секунд, з пересічною скорістю 235 миль на годину. В умові закладу було, що Юз може не їсти сніданку в Шікаго, але мусить приїхати на обід до Голівуду. Міліонер виграв якнайточніше заклад. Ставка була — 50 долярів!

МІСТО, ДЕ НЕ ТРЕБА СУДУ.

Є в Ірляндії місто Чількарні — рідке. У нинішніх часах — дивоглядне. Нема там суду ні заступників цієї установи. Двічі-тричі в рік приїжджає туди судля з більшого міста, щоб розвязувати справи, які назбирались. За останній рік не мав він ніякого діла; приїхав, пообідав, повечеряв і вернувся. У місті не було ніодного злочину, ніодної крадежі. Громадяни міста вручили судді в дарунку пару білих рукавичок, як символічний знак, що всі тут мають чисті руки.

✝ Посмертні згадки.

Фільомена з Вікторінів Керницька, дружина проф. гімн. Р. Ш., померла після важкої й довгої недуги у Львові дня 19. V. 1936. Похорон відбудеться 21. V. в 2. год. попол. з Анат. капл. при вул. Пекарській 52 на Янівський цвинтар. В. Й П.

Дописи.

РІВЕНЩИНА.

Посвячення памятника на могилі українського вояка. В м. Гощі на Рівенщині при великім здвизі народу кількох священиків посвятило в неділю 17. ц. м. памятник на могилі вояка Української Армії, який поляг підчас боїв з большевиками в 1920 р. Памятник поставили місцеві українські громадяни на власний кошт.

СТРИЙ.

Зїзд українських аплікантів у Стрию. Дня 3. ц. м. відбувся у Стрию в салях Українбанку I. зїзд апплікантів стрийської делегатури СУА. Зїзд відкрив промовою делєгат для апплікантських справ стрийської округи м-р Я. Падох, який зясував причини скликання зїзду. Саме скликання зїзду в найважчому часі для адвокатури, зокрема для її доросту-апплікантів, є доказом доцінювання ваги організованости, яка тим більше потрібна, чим важче положення одиниць. Опісля промовляли президент д-р Кость Левицький, сеньор д-р Гарасимів і радн. Думин, які заохочували молодих апплікантів до витревалої праці і віри в будучність. З черги м-р Ю. Старосольський виголосив реферат на тему „Становище українського апліканта в громадянстві та палестрі“, по якім розвинулась дискусія, в якій забирали голос аплікантн Мочульський з Миколаєва, Ценко зі Сколього, Падох зі Стрия та інші. По рефераті відбулось оснування секції апплікантів при стрийській делегатурі СУА. До секції вписалося з місця 10 апплікантів. Головою секції вибрали м-ра Я. Падоха, секретарем м-ра Г. Барабаша. По полагодженні деяких організаційних справ предсідник зїзду м-р Падох подякував гостям, у першу чергу през. д-рові Костеві Левицькому, сеньорові д-рові Гарасимові, д-рові Лициняковї та м-рові Ю. Старосольському зі Львова і всім адвокатам, які прибули на цей зїзд та візвав присутніх до інтенсивної праці над собою в імя великої ролі, яка жде українських правників у майбутньому. По зїзді відбувся вечором товариський данcинг правників у приявності запрошених громадян. Заповіджений з нагоди зїзду публичний реферат м-ра Падоха на тему: „Короткий начерк історії української адвокатури“ з приводу спізненої пори відложили на пізнаше. Слід зазначити, що цей зїзд є першим зїздом українських апплікантів узагалі. Булоб бажано, щоб також в інших округах зорганізувались українські апліканти в Союзі Українських Адвокатів.

РАВА РУСЬКА.

Ювилейні Загальні Збори Філії „Просвіти“. Дня 2. травня ц. р. відбулися Заг. Збори Філії „Просвіти“ в Раві Руській, установи, яка від 8. XI. 1895 р. виховала цілі кадри громадян і покликала до життя поважне число культурно-освітніх та економічних установ у повіті. На Заг. Зборах було заступлених 44 читалень 89 делегатами і 39 фізичних членів; разом було присутніх 128 громадян і відпоручник Головного Т-ва „Просвіта“ інсп. Петро Петрик. Перед Заг. Зборами відбулося за померших членів Філії у парохіяльній церкві в Раві Руській поминальне богослуження, що його відслужив о. кан. Антін Твердохліб. Збори отворив і ними проводив довголітній голова Філії інж. Терпелюк Василь, секретарював п. Королько Осип з Любичі. Голова згадав про заслуги 5 померших членів Філії, а порівнюючи равський повіт з рогатинським повітом на основі звідомлення рогатинської Філії, відмітив, що Равщина, яка ще донедавна належала під оглядом національної свідомости до д. занедбаних повітів, нині у просвітянській роботі дорівнює рогатинському повітові. Опісля секретар Філії д-р Карпович у своєму звідомлені звернув увагу на перешкоди у просвітянській праці від невідповідальних і злої волі людей, зазначуючи, що на будуче і виділ Філії і Гол. Виділ супроти таких людців, які підривають авторитет організації, змушені будуть витягнути якнайрішучіші статутові висновки. Обговорюючи працю Виділу Філії, підчеркнув, що Виділ Філії у звіт. році відбув 13 засідань і на них найбільше уваги присвятив таким справам, як акція за оснуванням читалень у тих місцевостях, де їх досі не було, або де були розвязані, вишколення освітніх робітників у повіті, поширення бібліотек по читальнях, акція за масовим членством „Просвіти“ та збіркова акція. З цею метою Виділ уладив 6 анкет, вислав 7 обіжників до читалень та 2 до мужів довіря, 914 письм, відбув 97 поїздок, з того 59 у Равщину й Немирівщину та 38 в Угнівщину, зорганізував 2 самоосвітні гуртки (1 в Раві Р. й 1 в Угнові) та музейну секцію в Раві Р. У діловому році основано 11 читалень, а саме у Вербиці, Борках, Городжеві, Тарношині, Карові, Васильові Вел., Верхраті, Верхраті Німця, Верхраті Монастир, Погариську Нижниках, Домашеві та Ульгівку. Щоб вишколити освітніх робітників, уладив Виділ у часі від 2. XII. до 22. XII. 1935 р. тритижневий освітньо-господарський кооперативний курс, получений з курсом куховарства для дівчат. На курсі відбувалися виклади з ріжних ділянок знання і цей курс покінчило іспитом 22 курсантів з повіту. Багато часу присвячено акції за масовим членством „Просвіти“. Коли в 1934 р. з равського повіту було 207 членів, то в цьому році число членів зросло до 1.176 з того 903 з вплаченими повними членськими вкладками. Одначе деякі місцевости, як Любича Затила, Мости Малі, Біла, Камінна Гора, Селиська, Смолин, Пісє і Гоще Равське не мають узагалі членів у Гол. Т-ві. Збірка на дар „Просвіті“ в цьому році випала слабо, бо в тому часі арештували освітнього робітника п. Совика Степана і не було кому як слід допильнувати акції; до того повітове староство обмежило було число збірщиків. Внаслідок того зібрано лише 761.13 зол. По звідомленні секретаря скарбник Т-ва п. Стефанія Котовська зложила звідомлення касове. Загальний прихід 4.956.47 зол., розхід 4.519.93 зол. Крім того подала, що зобовязання Філії сягають 4.574.76 зол. На покриття цих зобовязань до Філії винні квоту 5.158.52 зол. З черги п. Степан Совик склав звідомлення бібліотечне. В бібліотеці є 1515 книжок і 3 мапи. Номінальна вартість бібліотеки 4.296 зол. Користало з бібліотеки 45 установ і 162 громадян, разом 207 читачів, що прочитали за рік 2737 книжок. У порівнанні з 1934 р. число читачів зросло на 22, число прочитаних книжок на 344. Далі представник наукової секції п. Савчак склав звідомлення з діяльности секції, яка має 20 членів. Провід секції відбув 6 засідань. Музейні збірки приміщено у просторих кімнатах, які безплатно на цю ціль відступила дирекція Українбанку „Віра“. Музейна збірка має 618 катальогових чисел з ділянок: археольогії, етнографії, церковного малярства і геольогії. Крім того у збірці є ріжні акти, відозви з 18. і 19 в., банкноти й монети з ріжних часів і держав, медалі, та відзнаки, світлини, журнали і книжки. При цьому зазначив, що музейна збірка з кожним днем зростає та закликав присутніх, щоб не занедбували акції за збіркою експонатів. Після того п. Мастикаш Евген зложив звідомлення з діяльности самоосвітнього гуртка в Раві Р., а Шульган Марія з діяльности такого гуртка в Угнові. По тих звідомленнях дир. Совик С. обговорив звідомлення з діяльности читалень у повіті. В районі Філії істнує 58 читалень, з них 32 розвивається правильно, 20 слабо, 6 читалень ледви животіє. За рік відбулося по читальнях 476 засідань виділів, 102 реферати, що їх виголосив відпоручник Філії та 214 відчитів і 1594 голосних читань заходом самих читалень. По читальнях є зареєстрованих 6073 дійсних членів, приходи читалень дійшли до 16.642.16 зол., розходи 14.350.42 зол. 26 читалень має власні доми. Бібліотеки читалень мають 12.912 книжок, з яких користало 2.988 читачів, що прочитали 23.234 книжок. При читальнях є зорганізованих 39 аматорських гуртків, 25 хорів, 2 оркестри, 2 жіночі гуртки та 8 самоосвітніх гуртків. За рік уладили читальні 180 театральних вистав, 17 Шевченківських свят, 9 свят книжки, 12 свят „Просвіти“ і 29 інших національних імпрез. У цілому повіті істнував лиш 1 дитячий садок (у Карові), бо повітове староство на оснування садків по інших місцевостях не дало дозволу. На основі порівнання зі станом з 1930 р. слід завважити, що не зважаючи на перешкоди адміністраційної влади, яка розвязала за 5 літ 25 читалень, та ріжних людей злої волі, стан освіти піднісся на 100 сідс. — По звідомленні дир. Чіха, як члена Контр. Комісії, який поставив внесок признати абсолюторію уступаючому Виділові, делегат Гол. Т-ва інсп. Петрик відчитав обширне звідомлення Гол. Виділу на основі переведеної провірки діяльности самої Філії, як і читалень у повіті. Гол. Виділ висказав Виділові Філії, зокрема освітньому робітникові своє признання за вміле і правильне ведення освітньої роботи. По звідомленнях голова Філії інж. Терпелюк отворив дискусію. Тому, що майже ніхто не забирав голосу, поставив внесок Контр. Комісії під голосування і його приняли всі одноголосно. З черги по короткій дискусії вибрано головою Філії 11-ий раз інж. В. Терпелюка; до виділу вибрано д-ра Данила Богачевського, Степана Совика, Стефанію Котовську, д-ра Степана Божика, о. кан. Твердохліба і д-ра Богдана Карпевича. По ухваленні додатку до членської вкладки на потреби Філії Заг. Збори закінчились відспіванням нац. гимну.

СТАНИСЛАВІВ.

Вечір української музики. Заходом Муз. Інституту ім. Лисенка відбувся у нас мин. суботи в салі „Нар. Торговлі“ вечір української музики. Оцінку його лишаємо фахівцям, тут мусимо лиш зазначити, що вечір навіть лаїкові мусів подобатися. Жаль лише, що так мало було публики, якої не всилі ніхто стягнути на якусь поважнішу імпрезу.

10-ліття Філії Союзу Українських Купців і Промисловців. Мин. неділі святкувала тутешня Філія СУКІП-у величаво своє 10-літнє істнування. Програма свята складалась з трьох частин: I. в год. 9. богослуження в катедр. церкві, на якому о. шамб. Й. Луцик виголосив проповідь; II. в год. 12.30 академія в салі „Сокола“; III. чай для членів і запрошених представників наших інституцій і товариств. Центральною точкою ювилею була академія, на яку зложилися: вступне слово голови Філії дир. Ю. Сиишина, реферат голови Союзу зі Львова радн. Я. Скопляка, привіти (понад 100 від місцевих і позамісцевих товариств), декламація Л. Каратницької, хорові продукції муж. хору „Думка“ та інсценізація. Програма була добре дібрана, так що академія пройшла з повним моральним успіхом. Вступне слово дир. Сиишина, як і

реферат ради. Скоплякі були дуже змістовні, глибоко продумані та вказували на велику вагу купців і промисловців у житті народу. Декламація Л. Каратницької була виголошена із зрозумінням (декл. написав Д. Маковей). Між привітами дуже гарне враження викликала делегація надвірнянської філії, яка вручила ювилятові прегарний прапорчик з купецькими та промисловими емблемами. „Думка" відспівала „Прометея" й „Задавнемо" бездоганно. Дуже миле враження викликала інсценізація, виконана учнями нар. школи ім. М. Шашкевича: гурт хлопців у живій розмові доказував велике значіння купецького і промислового стану в нашому житті. Закінчилась академія відспіванням нац. гимну. До успішного проведення академії причинились теж у великій мірі декорації орт. М. Зорія, який ще раз потвердив свій великий талант. Його вітраж, що представляв св. Юрія на коні, був прекрасний та робив помітне враження. Публики багато. При кінці слід побажати Філії, щоб усі свої задуми та пляни, особливо про виховання купецько-промислового доросту, перевела успішно в життя та щоб дійсно була твердинею українства в нашому місті.

Б. Л.

Спорт.

ПОГОНЬ (ЛІГОВА) — УКРАЇНА.

Відплатні змагання між цими дружинами відбудуться в четвер 21. ц. м. в год. 17. на грищі Погоні. В год. 15.30 попередять змагання молодших дружин.

НОВІ СЕКЦІЇ УКРАЇНИ.

С. Т. Україна відновлює секції: легко-атлетичну, мячикову і плавацьку. Зголошення нових членів до згаданих секцій приймають у домівці Т-ва, Ринок 44/II. поверх, щодня від год. 7—8. вечором.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВЦЯ.

Як щороку, в неділю 24. травня ц. р. відбудеться „День Українського Спортовця". Метою цієї імпрези — показати якнайширші верстви нашого громадянства фізичним вихованням та вапізнати його з нашими досягненнями на цім полі. З цією метою зложено цікаву і рожноманітну програму, яка буде складатися із показових змагань легко-атлетичних і спортових гор. Обовязковою частиною „Д. У. С." буде, очевидно дефіляда всіх українських спортових товариств Львова. Думаємо, що в неділю 24. ц. м. на площі Сокола-Батька не забракне нікого, хто хоч трохи цікавиться фізичним вихованням, зокрема спортом.

СПОРТ У СТАНИСЛАВОВІ.

Пролом — Бистриця (Надв.) 1:0 (0:0).

Мист. Б-кл. Ворота добув Урсакий з карного. Судив Нарут добрий. Склад: Андрійшин І і Ц, Багриновський В, Куліба, Зубяк, Менів, Демянчук ІІ і І, Кернякевич, Урсакий ІІ і Якібчук І. Чергове змагання за мист. Б-кл. вирішив Пролом щасливо у свою користь. Маючи весь час перевагу та граючи зовсім добре, особливо в другій половині, не могла трійка нападу здобутися на вирішний стріл. Безліч ідеальних позицій марнував напад своєю повільністю. В Проломі добре грала оборона й поміч. Андрійшин на воротах прийшов знову до форми, оба оборонці творять дуже тверду запору для чужого нападу, поміч працьовита. В нападі добре грав Демянчук ІІ та Урсакий. Інші слабші, як звичайно. Сама гра доволі цікава, хоч без належного темпа. Про перевагу Пролому найкраще свідчить відношення рогів 10:1 для Пролому.

Бескид у Надвірній виграв з Адмірою в мист. Б-кл. 2:0 (1:0).

Гакоаг — Бистриця (Стан.) 4:0 (2:0). Мист. Б-кл.

По останніх грах табеля Б-кл. виглядає так:

1.	Пролом	4	8	0	12:4
2.	Бистриця (Надв.)	6	7	5	8:4
3.	Адмира	6	6	6	9:5
4.	Гакоаг	5	5	5	7:7
5.	Світ (Монастир.)	4	5	3	6:6
6.	Бескид (Надв.)	4	4	4	9:3
7.	Бистриця (Стан.)	6	3	9	7:18
8.	Дрор (Коломия)	3	0	6	1:12

Б. Л.

НОВА ПЕРЕМОГА „РУСИ".

УЖГОРОД. Русь — Ч. С. К. 4:2.

В минулу неділю ужгородська „Русь" перемогла свого останнього противника у змаганнях за мистецтво і є знову мистцем східнословацько-закарпатської округи (дивізії). Тепер „Русь" розіграє у днях 31. травня і 7. червня ц. р. два змагання з клюбом Фіньково за мистецтво Словаччини.

КОПАНИЙ МЯЧ ЗА КОРДОНОМ.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. Мистецтво. Спарта — Кладно 2:1; Славія — Д. Ф. Ц. (Прага) 3:0; С. К. Пільзен — Простейов 1:1; Жіденіце — Д. С. Ф. Зваж 7:1; Наход — Вікторія Пільзен 4:5; Тепліцер Ф. К. — Ч. С. К. Братислава 3:1; Колін — Моравська Славія 0:0.

АВСТРІЯ. Мистецтво. Фаворітнер — ВАЦ 1:0; Ф. Ц. Він — Фльоріцдорфер 3:3; Вакер — Спортклюб 1:1.

МАДЯРЩИНА. Мистецтво. Уйпешт — Сегед 7:2; Ференцварош — Атіля 5:1; Фебус — Будай XI 7:1; Кішпешт — III. Округа 2:0; Бочкай Дебречин — Гунгарія 1:2; Шальготарян — Терекваш 2:4.

БУКАРЕШТ. **Румунія — Греція 5:2 (2:1).** Змагання за балканську чашу. Видців 30.000.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НОВА ХАТА, двотижневий журнал для плекання домашньої культури. Львів, 15. травня 1936. Р. XII. ч. 10. Зміст: Оксана Печеніг: * * *. — С. Русова: З великих днів. — Володимир Січинський: Кераміка козацьких часів. — Присутня: Звичайні Заг. Збори кооп. „У. Н. М.". — С. Мурська: З нової Туреччини. — Вчителька: Чуттєве життя дитини. — О. Бережницька-Будзова: Бальконові ростини. — С. Дорошенко: Лист з Америки.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. — Львів, 15. травня 1936. Р. V. Ч. 10. Зміст: В. З.: Іван Франко. — І. Франко: Перемога світла. — А. Домбровський: Ніна побідила. — Симон Петлюра. — Під кінець шк. року. — Д. Коренець: Фахові школи. — Т. Шевченко: Мати. — Д-р П. Біланюк: Праця едина з недолі нас вирве. — І. Филипчак: Шкільництво на Радивщині. — Д-р О. Філис: Харчування дитини в дитячих садках. — З життя Рідної Школи. — Ріжні вісти.

ВІСТИ З ЛУГУ, письмо присвячене луговим справам, просвіті і науці. Львів, травень 1936. Р. XI. Ч. 5.— Зміст: Хто такий Симон Петлюра? — Вітайте луговики і луговички в Луговому Городі у Львові! — Луги ві святі в 10-ліття смерти Головного Отамана військ Україні Симона Петлюри. — Споминчавка. — Симон Петлюра. Ідейне значення його історичної появи.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Відень, березень-квітень 1936. Р. XII., ч. 3—4. Зміст: М. Слободян: Марочна збірка англійського короля Юрія V. — інж. М. Гадзіцький: Про повстання перших поштових марок Англії. — Полк. М. Садовський: Петлюрівські марки. — М. Секретар: Чехословацькі добродійні поштові марки „Дітям". — І. П. Шейнгавз: Мореплавство на марках. — Дописи. — Українські написи на пошт. листівках СССР. — Марочний ринок у СРСР. — Дрібні вісти. — Нові марки. — Критика і бібліографія. — Пресовий фонд „У. Ф.". — Дарові премії. — Оголошення.

ПЛАСТОВІ ВІСТИ, орган українських пластунів еміґрантів СУПЕ (автогр.). Прага 25. квітня 1936. Пв. рік 25, ч. 4. з 25. квітня 1936.

ГОСПОДАРСЬКО - КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Р. XVI., ч. 19-20. з 10. травня 1936.

ТРИЗУБ. Р. XII., ч. 19 (523) з 10. травня 1936.

НОТИ.

Музична накладня „Торбан" у Львові видала такі нові твори:

Я. Ярославенко: ОХ І ЗРАДА-ЗРАДА... Сім народніх пісень на мішаний хор. (1. Ох і зрада, зрада. 2. Ой зза гори, зза кругої. 3. Посіяла руту-мяту. 4. Ой посіяв мужик. 5. Ой рудуду. 6. Наступає чорна хмара. 7. Щось у лісі зашумів). — Ціна 3 зол.

Ін. Омельський: МИНУЛОСЯ КОХАННЯ, нар. пісня на мішаний хор. **ТЕЧЕ ВОДА ІЗ ГОРОДА** (коломийки). Ціна 50 сот.

Із. Воробкевич: ЗАСПІВАЙМО СЕСТРИ, БРАТТЯ. З муж. на мішаний хор переробив Я. Я. Ціна 50 сот.

Я. Ярославенко. БАДЬОРО МАЄ ЩЕ НАШ СТЯГ. Мішаний хор до слів С. Черкасенка: Україна. Ціна 50 сот.

Крім того видано другий наклад:

Я. Ярославенко: ЖУРАВЛІ КЛЮЧЕМ ЛЕТЯТЬ. Мішаний хор, слова І. Франка. Ціна 1 зол.

Я. Ярославенко: МИ СИНИ МОГУТНЬОЇ КРАЇНИ. Мішаний хор, слова А. Вартового. **Гей Січ іде.** Народня мельодія на мішаний хор. Слова І. Франка. Ціна 50 сот.

М. Іполітов-Іванов. ПТИЧИЙ ХОР. Мішаний хор. Ціна 50 сот.

Закордонне радіо.

Четвер, 21. травня 1936.

Відень (506,8) 10.10 Гайднова Служба Божа, 11.15 Концерт шведської музики, 12.35 Популярна музика, 15.40 Квартет ес-дур Бетовена, 17.40 Веселі мельодії, 19.45 Тисяча слів кохання, весела муз. авд., 21.00 „Медея" траг. Евріпіда, **Брно** (225,4) 12.15 Діточий хор, 17.50 „Студент" оп. Мілекера, **Прага** (470,2) 19.05 Концерт військ. орх., 20.00 „Польська кров" оп. Недбали, **Париж** (1648) 11.00 Орх. концерт. 15.00 Легка музика, 19.00 Пісоньки, 20.00 Спів. реситаль, 20.45 Симф. концерт. **Білгород** (437,3) 13.15, 22.00 Пісоньки, 17.00 Популярні мельодії, **Берлін** (356,7) 11.30 Світло мусить перемогти, кантата Бітнера, 14.15 Легка музика, 18.00 „Під твоїм вікном, кохана" пісні, музика, 20.00 Концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 15.30 Музика, 17.30 Весела болгарська авдиція, пісні, рецитації, 20.30 „Ді фервандельтен Вайбер" муз. ком. А. А. Гіллера, 22.30 Музика, **Ляйпціг** (382,2) 10.00 Концерт, 11.30 Нар. танки й вес. мельодії, 15.30 Студентські пісні (Кравзе сопр.), 19.35 Скрипка, **Мінхен** (405,8) 12.00 Розр. концерт, 15.00 Нова камер. музика, 14.45 Концерт тріо, камер. музика, 20.00 Серенада, концерт орх. і солістів, **Будапешт** (549,5) 12.30 Орх. концерт, 17.30 Циг. музика, 18.50 Смичк. квартет е-моль Бетовена, 19.30 „Дер Фершвендер" авд. на осн. Раймунда з муз. ін. **Мілянo** (368,6) 13.10 Популярна музика, 17.15 Вок. концерт, 19.00 Легка музика, **Рим** (420,8) 17.15 Віольончеля, форт. 20.40 „Мойсей" мельодрама Россіні.

Пятниця, 22. травня 1936.

Відень (506,8), 12.00, 13.10 Концерт. 15.40 Соната на скрипку та форт. Скота, **Прага** (470,2) 17.10 Великий секстет Рейхи, 30.15 Легка й танк. музика, **Париж** (1648) 12.15 Розр. концерт, 16.00 Камер. музика, 20.00 Романтичні твори в вик. солістів. **Білгород** (437,3) 17.00, 18.30, 19.50 Пісоньки й оп. арії, 17.45 концерт, **Берлін** (356,7, 14.15 Легка музика, 19.20 Віольончеля, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.10 Скрипка та форт., 20.10 Глазунов і Респігі, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 17.00 Скандинавська форт. музика, 17.10 Концерт на скр. і форт., **Будапешт** (549,5) 12.05 Спів, 13.00 Розр. концерт, 19.30 „Богема" оп. Пуччіні, **Мілянo** (368,6) 11.30 Легка музика, 21,30 Камер. концерт, скр., форт., **Рим** (420,8) 13.10 Легка музика, 20.35 Орх. концерт, 22.15 Орг. музика.

Субота, 23. травня 1936.

Відень (506,8) 15.15 „Король Рудобородий" на осн. Грима, 16.35 Мандоліністи, 19.10 Хор, 19.55 Віденські оперетки, радіопопурі, хор, солісти, орх., 22.10 Естонські пісні відсп. Ай-Льо, сопр., **Братислава** (298,8) 17.50 Мадярські пісні, **Кошиці** (259,1) 18.00 Словно-муз. авд. для Закарпаття, **Париж** (1648) 11.00 Розр. концерт, 16.00 Легка музика, 20.00 Солісти, пісні, клявесин, 20.45 „Той, що вбив" муз. авд. Фронцоя-Тремісота, „Поль де Рекаміє" муз. авд. Лярґієра, **Білгород** (437,3) 17.45 Арії, 18.15 Концерт, 19.50 Нар. вечір, **Берлін** (356,7) 8.30 Весела музика, 12.00 Концерт, 18.15 Форт., скр., 20.10 Воєнські марші й пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 18.00 Нар. танки й пісні, 19.00 Розр. музика, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика й пісоньки для села, 15.15 Пісні Шіха, Ґрайндль бас, 18.00 Розр. концерт, 19.40 „Папільонс" Шумана, форт., **Будапешт** (549,5) 12.05 Циг. музика, 18.55 Форт. реситаль, **Мілянo** (368,6) 11.30 Легка музика, 17.15 Розр. концерт, 20.40 „Мойсей" мельодрама Россіні, **Рим** (420,8) 13.10 Легка музика, 20.35 „Меді" оперетка Штольца

Львівське радіо.

Четвер, 21. травня 1936.

9.00 Ранішня авдиція, 9.35 Ранішній денник, 10.00 Музика з гр. пл., 10.50 Популярний концерт із гр. пл., 11.42 Полеві проби ловецьких псів (гр. пл.), 11.57 Сигнал часу, 12.03 Дім новочасної жінки, 12.15 Концерт орх., спів; у перерві ок. 13.00 год. „Легіон Міцкевича в Італії", 14.00 Хвилина Чайковського з гр. пл., 15.00 Звернімо увагу на наше рільництво, 15.10 Легка музика з гр. пл., 15.40 Як оминути власну кривду, 15.45 В гостині у вояка-рільника, 16.00 „Китайський двір" фрагм. із пов. Корчаковської (для дітей), 16.15 Китиця ревієвих і фільм. мельодій у вик. квінтету, 16.45 Концерт хору, 17.00 Відч.: Військо та мир, 17.15 Веселий Віденьк муз., спів, 18.30 Вгадай, хто грає та співає, розвязка муз. загадки, 19.00 Програма на завтра, 19.10 Легка музика з гр. пл., 19.30 Під вітрилами білих парусів, 19.40

Реклям. концерт, 19.55 Льокальні вістки, 20.00 Серед танку та співу: муз. репортаж, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Театр Уяви: „Концерт“ комедія Ол. Фредра, 21.35 Пісні в вик. Л. Щепанської з супр. форт., 22.00 Спортові вістки, 22.15 Камер. концерт. 22.50 У ритмі танку, гр. пл.

Пятниця, 22. травня 1936.

6.30- 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 8.10 Для новобранців, 11.57 Сигнал часу, 12.15 Для ст. дітей: „Баль під тином“, 12.40 Сальонова музика, 13.10 Домашнє господарство, 13.15 З ринку праці, 13.20 „Жваво та весело“, гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Орхестра Сквайра, гр. пл., 16.00 Гутірка для хорих, 16.15 Концерт орх., 16.45 Для ст. дітей: „Історія та пригоди Христофора Колюмба“, діяльог, 17.00 Памятки архитектури в Польщі, 17.15 Хвилина поезії: Вірші Каз. Іващкевича, 17.20 Форт. ресітал, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Юрандів хор співає пісоньки, 18.30 Програмова скринька, 18.40 Суспільна хвилина, 18.45 Чайковський: Серенада д-дур у вик. смичк. орх., 19.00 Весел. спогади, виг. Генр. Збежховський, 19.10 Програма на завтра, 19.20 Реклямовий концерт, 19.35, 19.40 Спортові вістки, 19.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 20.00 Симфонічний концерт; у перерві в год. 20.50 Вечірній денник, Із сучасної Польщі, 22.30 Технічна скринька, 22.50 Танкова музика.

Субота, 23. травня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.36 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 8.10 Для новобранців, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Огляд видань, 12.25 Концерт орх., 13.10 Домашнє господарство, 13.15 Концерт бажань, 14.30 Музична казка з гр. пл., 15.00 „Стрілець-індивідуаліст“ псих. образець із повісти Т. Пайпера „Має літ 22“, 15.15 Польська морська торговля, 15.20 Біржа, 15.30 Орхестра мандолиністів, 16.00 Лекція французької мови, 16.15 Театр Уяви: Полевий сверщок і мурашки — для мол. дітей, 16.45 Вся Польща співає, 18.00 Говоримо про провінцію: Захожі й автохтони, 18.10 Концерт солістів (форт., спів), 18.50 Сільва рерум, 18.55 Легка музика з гр. пл., 19.10 Відч.: Невідома повість Берн. Шова, 19.20 Програма на завтра, 19.25 Реклямовий концерт, 19.40- 19.44 Спортові вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Легка музика в вик. орх., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Для закордону: Весна в Польщі, 21.30 Весела Середина в опр. М. Гемара, 22.00 Концерт орх., 23.05 До танку, гр. пл.

Радіокутик.

ЗМІНА ПРОГРАМИ „ПОЛЬСЬКОГО РАДІЯ“.

Вже від 1. червня ц. р. „Польське Радіо“ починає надавати авдиції згідно з новим пляном, який передбачає збільшення бажаної радіослухачами музики майже до 70 проц. Дві орхестри „Польського Радія“ готуються до літнього сезону з запалом. В літньому періоді зорганізують на аркадовому майдані на Вавелі великий фестіваль польської музики в днях 10, 17 і 24. липня в виконанні орхестри „Польського Радія“. Крім того відбудуться популярні симфонічні концерти з познанського парку Вільсона і в парку в Цехоцінку та три спеціяльно скомпоновані авдиції на фолькльористичні теми. З закордонного репертуару „Польське Радіо“ трансмітуватиме три великі европейські концерти і опери: „Фальстаф“, Верді і „Нірнберські співаки“ Вагнера. Крім того почуємо дві оперетки.

ЗАСТОСУВАННЯ РАДІЯ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

Здається дивним, що радіо, яке находить широке застосування в комунікації летунській і водній, не використовують на залізницях. Донедавна вважали, що чуйність машиністе, що має ще сталі орієнтаційні знаки, є повною гарантією безпеки руху. Одначе тепер відчувають конечність запевнити безпеку — з огляду на збільшений рух — при помочі найбільш новочасних засобів. Стверджено, що остережні знаки, які зявляються перед очима машиніств в самому паротязі, є значно вигідніші, ніж орієнтування на минаючі з великою швидкістю рамена семафорів і кольорових світел.

Німецькі залізниці (на лінії Берлін-Гамбург) стосують систему електричної сигналізації. Залізна шівка трьох родів частоти є причеплена до рейки і викликає в подібній шівці, яка знаходиться на паротязі, реакцію в вигляді звільнення швидкости.

Американські залізниці послуговуються іншою системою, що полягає на діланні струму, який пробігає через самі рейки, на відповідні інсталяції на паротязі.

Залізниці в Ню-Йорку і деяких інших містах уживають властивого радія.

Радіо може відограти дуже важливу ролю в несподіваних випадках, особливо, маючи на увазі, що коли товарові потяги є довші, то тим більший риск розірвання потягу, коли він сходить з рейок. Часто бувало, що машиніст, не знаючи про розірвання потягу, давав сигнал, що шлях є вільний.

БІРЖА.

Гроші.

Варшава (ПАТ)

Купно — продаж: Бельги бельг 90.18 — 89.75; Доляри американські 5.32 — 5.29, Доляри канадійські 5.30 — 5.26, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 172.34 — 171.50, Фльорени голяндські 359.92 — 358.20, Фунти англ 26.52 — 26.36, Гульдени данц. 100.20 — 99.80, Кор. чеські 19.60 — 19.20, Корони данські 118.35 — 117.50, Корони норв. 133.23 — 132.25, Корони шведські 136.58—135.60, Ліри італ. 36.00 — 34.00, Марки фінл. 11.67 — 11.50, Марки нім. 139 — 136, Пезети еспан. 63.50 — 62.50, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 159—154.

Акції.

Банк Польський 102.50, Ліпьпоп 10.75—11.25, Стараховичі 34.00—33.75.

Папери.

3-прц. інвест. 1 і 2 ем. 65.50 серії 1 і 2 ем. 71.50, 5 конверсійна 52.75—50, 6 прц. дол. 81, 4 прем. дол. 50, 7 стаб. 62.50—62.

Львів, 20. V.

Преміівки: Долярівки 50—52, інвест 5—67.

Збіжє.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	20.75—21.00
Пшениця зб.	20.25—20.50
Жито Стандарт I.	13.50—13.75
Жито Стандарт II.	13.25—13.50
Мука пш. ґат. I. витяг.	35.00—35.50
Мука пш. ґат. I А	34.00—34.50
Мука пш. ґат. I Б	33.00—33.50
Мука пш. ґат. I Ц	31.50—32.00
Мука пш. ґат. I Д	29.50—30.00
Мука пш. ґат. II А	29.50—29.00
Мука пш. ґат. II Б	28.50—29.00
Мука пш. ґат. II. Ц	28.25—28.75
Мука пш. ґат. II Д	27.00—27.50
Мука пш. ґат. II Е	25.50—26.00
Мука пш. ґат. II Ф	24.00—24.50
Мука пш. ґат. II Г	21.50—22.00
Мука пш. ґат. III А	17.00—17.50
Мука пш. ґат. III Б	16.00—16.50
Мука пш. паст.	14.00—14.50
Мука пш. разова до 0 - 95 прц.	24.00—24.50
Мука жит. ґат. I 0—50 прц.	22.75—23.25
Мука жит. ґат. I 0—65 прц.	20.75—21.25
Мука жит. раз. до 0—95 прц.	16.75—17.25
Мука житня посл. понад 65%	12.75—13.25

Інші курси без змін.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 20-го травня ц. р. кооперативам платив за:

льоко Львів

1 кг. масла десер. без опак.	2.15	зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з боч. опакуванням	2.20	„
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет	2.20	„
1 л. молока	0.15	„
1 к. яєць	2.65—2.70	„

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. V. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3):

Кури мол. товсті без остріг I. кл.	1.15	зол.
Курята молоді товсті I. кл.	1.75	„

Приймає кури в необмеженій кількости. Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

ОПОВІСТКИ.

Дирекція приват. гімназії СС. Василіянок у Львові (вул. Длугоша 17 а) подає цим до відома, що в шк. році 1936-37 згідно з шк. законами гімназія матиме такі кляси: а) I, II, III і IV клясу гімн. нового типу, б) VII і VIII кл. клясичної гімназії давного типу (з латиною і грекою), в) VII і VIII кл. гуманістичної гімназії (з латиною). **Гімназія має права державних шкіл.** Оплата за науку в клясах нового типу така сама, як у державних гімназіях. Зголошення вписів приймає Дирекція кожного дня між 8—13 год., від позамісцевих поштою. **Вступні іспити до I. кл. відбудуться около 20. червня** (точний речинець буде оголошений), а до вищих кляс 22. і 23. червня. До подання треба долучити метрику хрещення, останнє шк. свідоцтво й посвідку щеплення віспи. Такса за іспит 10 зол., до вищих кляс 15 зол. При гімназії є виховний інститут, ведений фаховими силами. — **За Дирекцію: о. В. Лициняк** 2148 1—4

Просимо добросердного українського громадянина подарувати убрання для **найбіднішого**, ідейного молодця середнього росту. Зголошення: Руська 3/II. пов. 1—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.